

Future Forests

Årsrapport 2016

Future Forests Rapportserie 2017:3
Sveriges lantbruksuniversitet,
Enheten för skoglig fältforskning
Umeå 2017 | ISBN 978-91-576-9478-2

Future Forests

Årsrapport 2016

/Innehåll

Styrelseordföranden	4
Programchefen	5
Exempel på verksamhet	
Tvärvetenskap kräver mod, ödmjukhet och nyfikenhet	6
Hinder och drivkrafter för förändring i skogsbruket	12
Almedalen – en chans för forskare att nå beslutsfattare	18
Från vetenskap till policy till praktik	24
Variationsrikt skogsbruk – hur når vi det?	26
Future Forests lever vidare	30
Kunglig glans över Future Forests	34
Reflexivt skogsbruk – handlingskraft fast med eftertanke?	38
Future Forests aktiviteter 2016	41

Maria Norrfalk

/Styrelseordförande

Efter åtta intensiva år är det nu dags att avsluta Future Forests i sin nuvarande form. När programmet startades år 2009 var det efter ett gediget förberedelsearbete. Professorerna Lundmark och Larsson lyckades knyta samman SLU, Umeå universitet och Skogforsk i ett tvärvetenskapligt program, med finansiering av Mistra och hela den svenska skogsnäringen. Future Forests blev därmed det största skogsforskningsprogrammet någonsin.

Starten var trevande. Ett tvärvetenskapligt angreppssätt på det komplexa samspelet mellan skogen och människors brukande av skogen tog tid att utveckla. Scenarieanalyser och andra nya grepp gav forskarna tillfällen att vidga perspektiven och bryta sina egna förklaringsmodeller mot andras. Forskare från helt olika discipliner började så ta ett helhetsgrepp på de skogliga frågorna.

Efter ett par år började programmet leverera, såväl vetenskapliga artiklar som mer populärvetenskapliga texter och inte minst möten ute i skogen.

Vid halvtid genomfördes en internationell utvärdering som blev underlag för en omorganisation där tvärvetenskapligt arbete lyftes fram och kommunikationen med intressenterna fördjupades. Future Forests blev en nod där akademi och samhälle sammanstrålade.

Future Forests har utvecklats kontinuerligt genom åren. Många spännande, ibland nydanande

forskningsresultat har presenterats och intressanta synteser levererats. Programmet har stått för tvärvetenskap av högsta klass.

Ett exempel på detta är de kunskapsunderlag som efterfrågats under dialogprocessen inför det Nationella Skogsprogrammet. Ett annat exempel är alla de välbesökta exkursioner och seminarier som arrangerats under åren. Tidskriften Skog och Framtid har lästs av hundratusentals skogsägare runt om i landet.

Genom Future Forests har den skogliga forskningen väckt intresse hos en bredare publik än de målgrupper som programmet huvudsakligen riktat sig till. Ett fint bevis för detta hittar vi i H.M Konungens tal till svenska folket på juldagen 2016. Kungens tal kom att handla en hel del om skogen och skogsforskningen och det illustrerades med bilder från höstens exkursion i Vindeln. Klart att vi blev stolta!

Future Forests har varit en stor gemensam satsning mellan akademi

och skogsnäring. Den forskningsmiljö som skapats genom Future Forests är väl värt att förvalta och utveckla för framtidens skogsforskning. Det är därför glädjande att Future Forests kommer att leva vidare i en ny form genom en av SLUs "Framtidsplattformar".

Avslutningsvis vill jag tacka för förtroendet att fått vara styrelseordförande under programmets alla åtta år. Styrelsens uppgift har främst varit att fastställa strategier och planer inom ramarna för programavtalet liksom förstås att följa upp den forskning som utförs. Det har varit oerhört inspirerande att få vara med på denna resa. Ett stort tack till alla engagerade forskare och till programchefen Annika Nordin. Annika har på ett enastående sätt lotsat programmet framåt så att det hela tiden utvecklats och skapat tvärvetenskap av högsta klass.

Stort Tack.

Annika Nordin

/Programchef

Så var det dags att knyta ihop säcken. Future Forests åttonde och sista år som Mistra-program har handlat om tvärvetenskap och om kommunikation. Vi inledde året med tre seminariedagar på Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien i Stockholm. En dag om skogsbrukets roll i klimatomställningen, en dag om skogsbrukets naturvård och en dag om betydelsen av landskapsperspektiv för skogsbruk skonsamt för mark och vatten. Dessa tre ämnen är även teman för de tre tvärvetenskapliga syntesarbeten vi ägnat året åt. Arbetet i de tre forskargrupperna som till största delen letts av våra yngre forskare har varit givande, men också krävande och har i samtliga fall tagit vändningar som vi kanske inte helt och hållet väntade oss från början. Vid det här laget har vi dock lärt oss att det är så tvärvetenskapligt forskningsarbete allt som oftast utvecklar sig och vi ser fram emot att under våren presentera resultaten i tre vetenskapliga artiklar samt vid ett seminarium på KSLA i början av maj.

Sommaren blev en intensiv period med två stora exkursioner, ett internationellt högnivå-forskarseminarium på KSLA, ett flertal seminarier under Almedalsveckan i Visby och avslutningsvis en exkursion med deltagande av H.M. Konung Carl XVI Gustaf jämte Västerbottens Landshövding Magdalena Andersson. Samtliga dessa arrangemang attraherade många intresserade deltagare och finns avrapporterade mer i detalj i vår Årsrapport. Ar-

betet under hösten har mestadels handlat om den bok vi nu håller på att färdigställa och där vi lanserar begreppet reflexivt skogsbruk.

Allt detta är sådant vi gjort inom Future Forests och som är enkelt att synliggöra i en Årsrapport. Men det jag tror är vårt viktigaste bidrag är svårare att rapportera om. Det går nämligen inte att punkta ner i en lista eller rapportera om i en artikel. Det handlar om den intellektuella miljö vi tillsammans har skapat och som vilar på en stadig grund byggd under alla våra forskarmöten och samarbeten i gemensamma forskningsprojekt. Aktuella skogsfrågor har stötts och blötts, inom och tvärsöver disciplingränser i oändliga diskussioner. Oenigheter har avslöjats och berikat oss. Respekt har uppstått för varandras olikheter. Nya samarbeten, många tvärvetenskapliga, har inletts och resulterat i många gemensamma forskningsansökningar som rönt framgång både nationellt och internationellt. Alla våra unga forskare, de som var

post-docs och forskarasistenter när programmet började, är nu inte så unga längre, men istället erfarna och drivna forskningsledare. Visst är vi många som saknar Future Forests och alla de möjligheter programmet gav oss, men tack vare Future Forests har vi alla funnit nya och spännande karriärvägar framåt.

Frågorna om skogen och skogsbruket är ju nog så aktuella idag som för åtta år sedan. Anledningen är förstås att klimatomställning av ekonomi och energisystem nu diskuteras och debatteras i allt mer konkreta ordalag. Mycket fokus, inte minst vad gäller forskningsfinansiering, har på senaste tiden riktats mot att allt som går att göra av olja också går att göra av trä. Det gäller då att skogen inte hamnar i skymundan av alla dess träd. Om mycket av det vi idag gör med olja inom en nära framtid ska kunna göras av trä så behövs kunskap om utformning av skogspolitisk styrning likaväl som kunskap om hur man sköter skogen för att bevara de värden den redan har och vidareutveckla det som ytterligare behövs.

Jag vet att den kunskap vi under årens lopp producerat inom Future Forests redan spelar roll och kommer fortsatt ha en viktig roll för svensk skogspolitik och för skogsbruket. Min övertygelse är att framtidens Future Forests, som just nu är under konstruktion, kommer att fortsätta bidra med än mer värdefulla kunskaper.

Tvårvetenskap kräver mod, ödmjukhet och nyfikenhet

Vetenskapligt givande, men utmanande och tidskrävande. Så beskriver Future Forests ledare åtta år med tvårvetenskap och intressentengagemang.

Att engagera intressenter att bidra med kunskap och perspektiv till forskningsprocesser har varit ett särdrag i Future Forests verksamhet under åtta år. Att bedriva tvårvetenskap likaså.

–Resultatet är lyckat. På det hela taget har det gått mycket bra, säger Annika Nordin och Camilla Sandström, programchef respektive biträdande programchef för Future Forests.

–Arbetet har varit lärorikt, utmanande och tagit mycket tid. Det handlar om att få olika akademiska världar att mötas och förstå varandra, säger Annika Nordin.

/Text

Lisen Forsberg

/Fotografi

Mikael Wallerstedt

Lars Klingström

Göran Johansson

/Frilansfotograferna

Forskare inom samhällsvetenskap, naturvetenskap och humaniora har exempelvis olika uppfattningar om vad kunskap är och om hur man producerar kunskap.

–Att hitta en gemensam ansats till hur man ska forska om ett visst problem kräver ingående diskussioner där man visar stor respekt för varandras utgångspunkter och kompetenser, säger Annika Nordin.

–Bara då får man en process som leder fram till ett tvårvetenskapligt resultat.

Under Future Forests första år deltog tio forskningsgrupper i det gryende tvårvetenskapliga arbetet. De tio slogs senare samman till fyra.

–Det tvårvetenskapliga arbetet gick mycket smidigare efter de första tre åren, säger biträdande programchef Camilla Sandström, professor i statsvetenskap vid Umeå universitet.

–Då började vi jobba mer systematiskt. De forskare som då deltog var också angelägna om att jobba tvårvetenskapligt. De som

”Ska man jobba tvärvetenskapligt får man välja ut dem som är extra nyfikna, de som vågar vistas i det här lite okända och kanske skrämmande gränssnittet”

inte var så intresserade sökte sig till annat. Det blev en naturlig sorteringsmekanism, säger Camilla Sandström och fortsätter:

–Jag tycker att vi har lyckats väldigt bra. Alla som har varit med har också bidragit konstruktivt i tvärvetenskapligt arbete.

Vad krävs då för att lyckas med tvärvetenskap?

Programchefernas svar: Hög motivation från alla inblandade, ödmjukhet och respekt inför varandras kompetens, god organisation och god planering. Det krävs också tillräckligt

med forskningsmedel för att tillåta långsamma och grundliga forskningsprocesser.

Handfast och inkluderade ledning är a och o.

–Det måste finnas någon som styr och vaktar den tvärvetenskapliga kärnan.

Vi har också satsat mycket på unga forskare. De har varit väldigt öppna för det här, säger Camilla Sandström.

Men hur får man människor att leta kunskap ihop om dessa redan från början har olika uppfattningar om vad kunskap är och hur man når den? Jo, forskare är ju ändå nyfikna människor. Man får

För att behålla de externa deltagarnas intresse är det viktigt att ordna spännande och dynamiska möten där alla sidor får komma till tals.

utgå från det, menar Annika Nordin.

–Ska man jobba tvärvetenskapligt får man välja ut dem som är extra nyfikna, de som vågar vistas i det här lite okända och kanske skrämmande gränssnittet, säger hon.

Future Forests har kontinuerligt arbetat med att engagera intressenter i forskningsprocesser och i referensgrupper. Företrädare för skogsägare, skogsindustri, naturvård, friluftsliv, samiska intressen med flera har deltagit för att höras, hjälpa till att formulera frågeställningar, ge tips och kommentera forskarnas fynd.

Hur ordnar man sådana arrangemang för att alla ska känna sig lyssnade på samtidigt som forskarna inte upplever att deras frihet inskränks på något sätt?

–Intressenterna har aldrig invaggats i tron att de kan styra forskningen. Däremot har de medverkande gärna fått ge konstruktiva kommentarer och inspel till hur den kan utvecklas, säger Camilla Sandström. Och nycklarna till framgång är samma som förut: God organisation och handfast styrning.

–Vi har jobbat väldigt strukturerat och lämnat lite åt slumpen. De inbjudna får inte kidnappa processen eller göra sig till martyrer. Så har det heller inte blivit. Det

behövs en struktur där alla får prata – och alla pratar, säger Camilla Sandström.

Det är också viktigt att snabbt hejda alla tendenser till härskartekniker i samtalen, säger hon.

–Man får minnas att i vissa sammanhang har inte alla medverkande samma kunskaper om skog. Man ska inte slänga sig med en jargong som inte förstås av alla. Man får skapa ett gemensamt språk. Det är annars lätt att utestänga andra med hjälp av svåra ord. Mötena måste vara roliga, dynamiska och kreativa för att göra dem mödan värd för intressenterna, säger Annika Nordin.

Ur detta tvärvetenskapliga arbetssätt med perspektiv från intressenter har helt nya vetenskapliga frågeställningar skapats, säger Camilla Sandström. Dessa har i sin tur gett tydliga ringar på vattnet, säger hon.

–Våra forskningsresultat syns till exempel i Skogsstyrelsens rekommendationer. Vissa av dem har anammats i det praktiska skogsbruket, till exempel hur man kan hantera kantzoner. Allt det kommer från forskning som inte hade skapats utan de här mötena. Där uppstod något som aldrig hade uppstått annars.

1 september

H.M. Konung Carl XVI Gustaf deltog vid en exkursion i Vindelns försöksparker på temat "Future Forests- forskning om skogen i samhället".

19–21 augusti

Maartje Klapwijk, Jan Stenlid och Carina Kesitalo deltog under Mellanskogsseminariumet (Sala) som samlade tusentals skogsintresserade.

26 oktober

Camilla Sandström och Hjalmar Laudon föreläste under Vattendagarna i Umeå.

28 november

Annika Nordin, Camilla Sandström, Erland Mårald och Johanna Johansson medverkade vid Skogsstyrelsens ledarforum.

5–7 juli

Future Forests deltog med flera aktiviteter under Almedalsveckan i Visby.

22 juni

Under seminariet Forests, Bioenergy and the Global Climate medverkade en rad internationella forskare. Seminariet arrangerades av Future Forests och hölls på KSLA.

28 januari

KSLA välkomnade Future Forests forskare Martyn Futter som internationell ledamot i akademien.

16–18 februari

Future Forests Week anordnades på KSLA. Under tre dagar presenterades och diskuterades forskningsresultet.

1 mars

En internationell utvärdering av forskningsstiftelsen Mistras klimatforskning gav Future Forests tvärvetenskap och intressentengagemang mycket gott betyg.

14 & 16 juni

Två exkursioner på temat variationsrikt skogsbruk lockade ett hundratal personer i vardera Vindeln och Tönnersjöheden.

27 april

Johan Sonesson och Camilla Sandström medverkade vid KSLA:s exkursion om skogs-skötsel för olika mål.

15 april

Vid Naturvårdsverkets tankesmedja för friluftsliv medverkade Anna Sténs som inbjuden talare.

Hinder och drivkrafter för förändring i skogsbruket

Under 2016 har Future Forests forskare samarbetat i tre projekt för att ytterligare fördjupa forskningsprogrammets tvärvetenskapliga ansats. De tre projekten borrar djupare i vad det är som driver eller hindrar förändring av skogsbruk och skogsförvaltning. Ute i samhället efterfrågas förändringar inom skogsbruket som till exempel ökad naturhänsyn, klimatanpassning, ökad klimatnytta och att helhetssyn och landskapsperspektiv får råda i den praktiska förvaltningen av skogens resurser. Projekten utforskar olika aspekter av detta. Resultaten kommer att presenteras i vetenskapliga artiklar under 2017, samt under ett seminarium på KSLA.

/Text
Annika Mossing

Skogsbruk med naturhänsyn fick genomslag trots brist på vetenskapligt underlag

Hur kommer det sig att bruket att lämna hänsynsträd och hänsynsytor vid avverkningen slog igenom i skogsbruket, men däremot inte de hyggesfria metoderna? Ett av Future Forests tvärvetenskapliga forskningsprojekt handlar om vilken roll forskningen spelat för vad som blev policy och praktik inom skogsbruket.

Under naturvårdsdebatten som inleddes på 70-talet och mynnade ut i 1993 års skogsvårdslag förekom både hyggesfritt skogsbruk och generell hänsyn vid avverkning som konkreta förslag som kunde minska skogsbrukets påverkan på den biologiska mångfalden.

Naturvårdsekologen Jean-Michel Roberge och historikern Anna Sténs har lett ett forskningsprojekt som försökt visa på hur kunskapsläget såg ut och i vilken mån forskning användes när policyn kom till.

När det gäller införandet av generell hänsyn konstaterar forskarna att de vetenskapligt grundade kunskaperna var begränsade.

–Det fanns till exempel inte fältforskning som kunde visa på effekterna av att spara hänsynsträd eller högstubbar. Däremot fanns grundläggande ekologiska kunskaper om biotoper och kontinuitet och baserat på det kunde man ändå anta att metoderna skulle ha betydelse, säger Anna Sténs.

Det visade sig stämma. Idag finns studier som bekräftar att det svenska skogsbrukets naturhänsyn har haft positiv effekt på en del arter.

När det gäller hyggesfritt skogsbruk var kunskapsläget också skralt då 70-talets natur-

vårdsdebatt tog fart. Det saknades även här fältförsök som kunde ge konkreta exempel. Oviljan att förespråka hyggesfria metoder blir tydlig i policydokument från tiden.

–Blädning sågs som något farligt. De hyggesfria metoderna avfärdades under 1970- och 80-talen som något som inte passar i vårt klimat, säger Anna Sténs.

Sedan 1993 finns ett politiskt mål för mer variationsrikt skogsbruk. Ändå går utvecklingen väldigt långsamt i den riktningen. En tydlig slutsats som forskarna kan dra är att bristen på detaljerad kunskap inte var ett hinder för att införa naturvårdshänsyn i skogsbruket, medan kunskapsbristen har varit ett återkommande argument emot implementeringen av hyggesfria metoder.

–Så här långt kan vi konstatera att den forskning som gjorts om hyggesfritt skogsbruk i hög grad fokuserat på ekonomiska aspekter medan forskningen om naturvårdshänsyn mer handlat om ekologiska effekter. Den fortsatt skeptiska hållningen till hyggesfritt som finns inom skogsbruket handlar till stor del om produktion och ekonomi. Dessutom anser man sig fortfarande veta för lite om metodens faktiska effekter på den biologiska mångfalden. ●

Jean-Michel Roberge

Forskare inom naturvårdsekologi

Anna Sténs

Forskare inom historia

Klimatfrågan pressar skogsbruket – vilka är hindren för förändring?

Trots ett starkt tryck på att förändra skogsbruket i en mer klimatnyttig och klimatanpassad riktning går utvecklingen långsamt. Future Forests forskare har analyserat vilka hindren är för en förändring.

Maartje Klapwijk

Forskare i skogsentomologi

Johanna Boberg

Forskare i skoglig mykologi och växtpatologi

Erland Mårald

Professor i idéhistoria

/Fotografi

Yvonne Halvarsson

Det förändrade klimatet pekar på ett behov av att anpassa skogsbruket till nya yttre förutsättningar och nya behov i samhället. Skogsbruket behöver klimatanpassas för att undvika skogsskador och sämre tillväxt. Skogen bär på en potential att mildra klimatförändringarna, men drivkrafterna för att praktisera ett mer klimatnyttigt skogsbruk är oklara. Vilka är hindren som står i vägen för förändring?

Skogsentomologen Maartje Klapwijk bildar tillsammans med mykologen Johanna Boberg och idéhistorikern Erland Mårald kärnan i den grupp forskare som under 2016 tog sig an att analysera frågan på ett mer övergripande sätt.

Genom att identifiera olika hinder för förändring som antingen kognitiva, strategiska, institutionella eller normativa har forskarna försökt göra bilden tydligare.

–Jag tror att det är viktigt att göra klart för sig om hindren är normativa – dvs. om det finns skilda värderingar i frågan – eller om de är av något annat slag. Det påverkar ju hur man kan hantera problemet. Och överlag är det nog allra svårast att påverka värderingsfrågor, säger Maartje Klapwijk.

Ett av de teman som forskarna valt att studera är frågan om hur skogen ska användas för att mildra klimatförändringarna.

Avsaknaden av incitament för skogsägare att bedriva klimatnyttigt skogsbruk kan beskrivas som ett hinder av institutionell karaktär. Idag finns få eller inga styrmedel som styr de svenska skogsägarna i någon riktning när det gäller klimatnytta.

Ett hinder av strategisk karaktär är skogsägarnas tendens att föredra kända lösningar förknippade med kända risker, som när många skogsägare beslöt att plan-

tera gran igen efter att stormen Gudrun fällt stora arealer granskog, trots att både stödpengar och informationsinsatser försökte påverka besluten i en annan riktning. Strategiska frågor handlar till exempel om hur aktörerna ser på frågan och hur de förhåller sig till andra aktörer.

Den oenighet som råder i frågan om huruvida skogen ska brukas eller bevaras för klimatets bästa botten i värderingsskillnader.

Ett kognitivt hinder handlar om att det faktiskt saknas kunskap. Ta ett exempel som att räkna på kolets flöden och lager i skog och samhälle – vad är det egentligen man ska räkna, hur räknar man på kolatomerna i systemet och hur riggar man ett samhällssystem för att föra bok över det?

–Vi tror att ett specifikt problem ofta präglas av flera olika typer av hinder och att de hänger ihop, men att det ofta finns ett hin-

der som väger tyngst, säger Erland Mårald. Troligen måste vi arbeta med alla fyra kategorier av hinder för att skapa förändring och framåtrörelse. Och det kan ju faktiskt vara så att hindren finns där av en anledning, kanske för att skydda andra värden som vi vill värna.

–En viktig slutsats för mig är att mer kunskap om naturen inte alltid är lösningen på problemen. För en naturvetare som mig kan det kännas hårt att inse, säger Maartje Klapwijk.

Möjligen är mer kunskap om normativa frågor, om vad som får människor att agera, något som behövs i högre utsträckning för att förstå hinder och drivkrafter inom skogsbruket.

–Om Sveriges skogsägare ska fås att bidra är det viktigt att målbilden blir tydligare, annars kommer ingenting att hända, avslutar Maartje Klapwijk. ●

Ansvarsfull vattenförvaltning kräver helhetsperspektiv

Sverige har en unikt bra vattenkvalitet som är viktig att värna om. Skogsbrukets påverkan kan till viss del hanteras på plats, t. ex. problem med körskador, men Future Forests forskning visar att många problem kring vattenkvalitet och även lösningarna kräver ett landskapsperspektiv.

En grupp forskare inom Future Forests har under 2016 utforskat om ett nytt koncept för styrning och förvaltning kan hjälpa oss att ta ett helhetsgrepp på vattenfrågorna. Konceptet landscape governance har i första hand utvecklats för förhållanden i utvecklingsländer.

–Vatten måste ses som en helhet, men landskapsperspektivet är fortfarande inte så väl etablerat och integrerat i svensk förvaltning. Kanske kan vi lära oss av andra länder? säger Martyn Futter som tillsammans med Camilla Sandström leder forskningsprojektet.

–Vi är väl förtrogna med de risker som en skogsavverkning medför, till exempel effekterna av körskador som syns väldigt tydligt lokalt.

–Men för att riktigt förstå alla effekter av en sån händelse måste vi vidga perspektivet, berättar Martyn Futter som är biogeokemist och forskar kring modellering av vattenkvalitet.

–För det första måste vi höja blicken genom att se på skogsbeståndet i ett landskapsperspektiv. Skadan uppstår på en plats men effekterna kan spåras nedströms, till exempel genom att sediment transporteras nedströms och att kväve och metylkvicksilver frigörs i vattnet.

–För det andra behöver vi se skogsbeståndet i ett samhällsperspektiv. Ägandeförhållanden spelar till exempel in. Magnituden av

påverkan på vattnet avgörs ju av hur andra markägare i avrinningsområdet agerar.

–Ett tredje perspektiv som inte får glömmas är det temporala. Viss påverkan av en körskada kan klinga av efter en tid. Men påverkan på vattenkvaliteten kan vara mycket långlivad och till exempel spåren av dikning kommer att vara synliga till nästa istid. Syftet med studien är att pröva om landskapsperspektivet kan ge en klarare bild av vilka problem och potentiella lösningar som förvaltningen har att hantera.

–Genom att identifiera hinder och möjligheter med att utgå ifrån ett landskapsperspektiv kan vi också identifiera potentiella problem som kräver sin lösning, säger Camilla Sandström.

Martyn Futter är inne på att skogens vatten kanske inte får den uppmärksamhet som det borde.

–Om den boreala skogen står lågt på agendan så står den boreala skogens vatten ännu lägre. I Sverige värderar vi vatten väldigt högt och lägger stor vikt vid bland annat miljöövervakning. När storskaliga förändringar sker som till exempel klimatförändringar eller ett förändrat brukande av skogen som följd av dessa, då är det viktigt att vi håller ett extra öga på hur det påverkar vattnet i den svenska skogen, säger Martyn Futter. ●

Martyn Futter

Forskare
inom biogeokemi

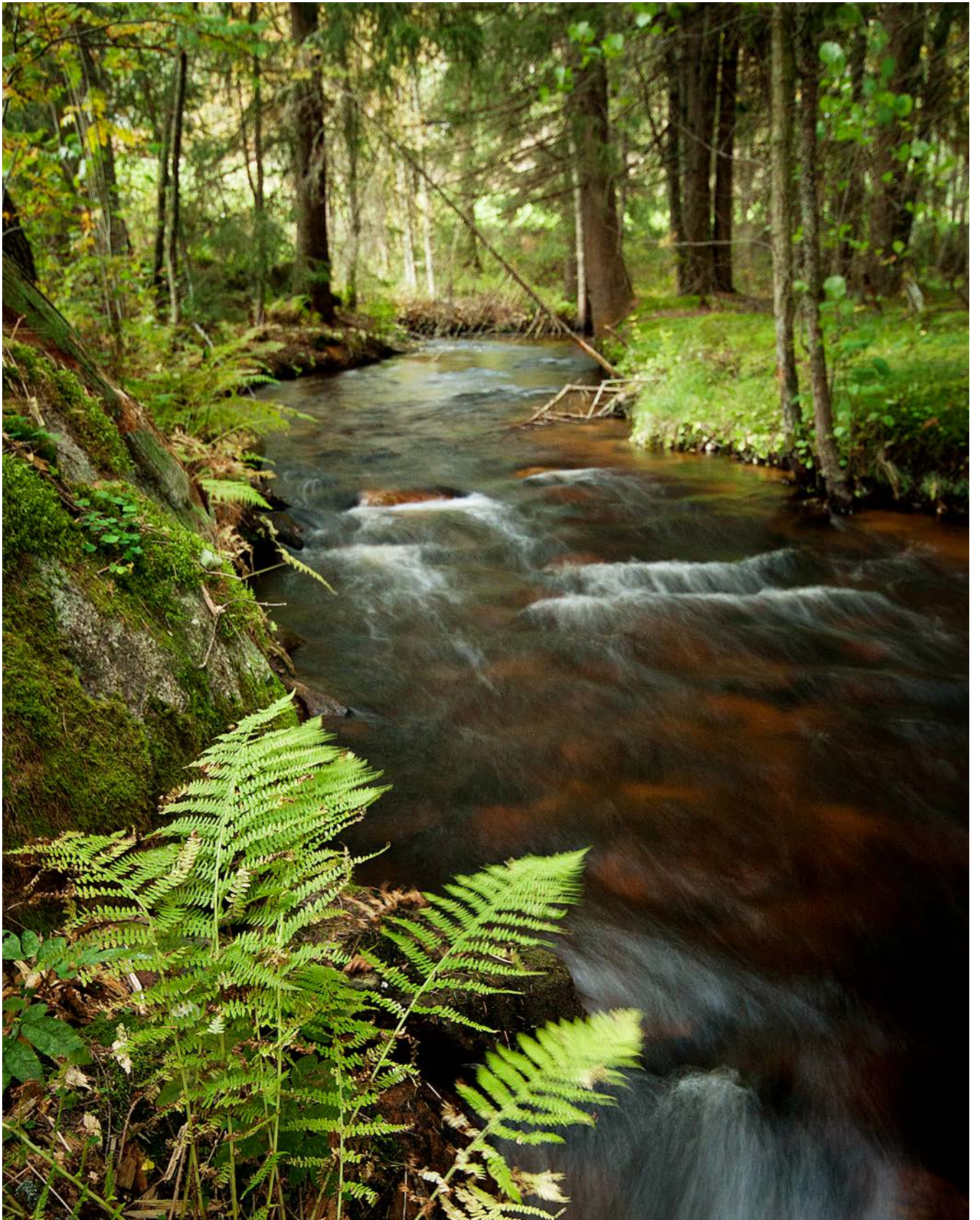
Camilla Sandström

Professor
i statsvetenskap

/Fotografi

Anders Tedeholm/Azote

Almedalen - en chans för forskare att nå beslutsfattare

Future Forests storsatsade inför Almedalsveckan på Gotland sommaren 2016. Var det värt mödan? Ja, tycker tre av forskarna som presenterade sin forskning i Visby.

/Text

Lisen Forsberg

/Fotografi

Göran Johansson

Peter Lilja

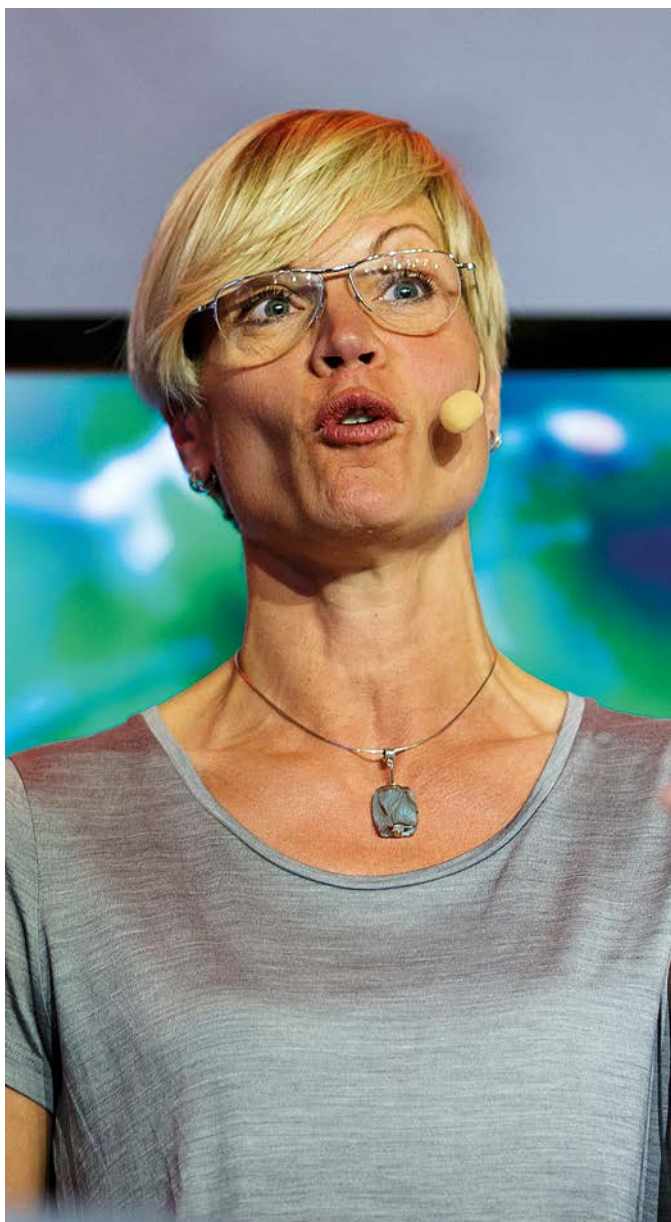
/Frilansfotograferna

”Kommer det en nuvarande och en tidigare landsbygdsminister, generaldirektören för Skogsstyrelsen och en från Naturskyddsföreningen och vill prata på ens seminarium – ja, det är inget småkrafts. Då tar de vår forskning på allvar”, säger SLU-forskaren Tomas Lundmark.

Han talade i Almedalen sommaren 2016 om sin forskning kring hur skogen kan göra nytta för klimatet och vilken roll som skötseln av skogen kan spela i det arbetet. I debattpanelen deltog landsbygdsmi-

nister Sven-Erik Bucht (S), företrädaren Eskil Erlandsson (C) samt representanter för Miljömålsberedningen, Skogsindustrierna och Naturskyddsföreningen.

Future Forests arrangerade totalt fyra Almedalen-seminarier. Utöver dessa hölls en friluftsföreläsning om almsjukan och andra skadegörande organismer. Att just denna föreläsning hölls på Gotland är ingen slump – ön har till skillnad från övriga landet och tack vare starkt lokalt engagemang lyckats rädda många av sina

Statssekreterare Elisabeth Backteman, Näringsdepartementet, riksdagsledamoten Stina Bergström och riksdagsledamoten Johan Hultberg, var tre av de politiker som deltog i Future Forests seminarium om skogsolitik.

almar undan den förödande sjukdomen. Skogens skadegörare var också ämnet för ett Future Forests-seminarium där SLU-forskaren Jan Stenlid redogjorde för hur den globala handeln med växter och det varmare klimatet eldar på skadegörarhotet.

–Det som är bra med Almedalen är att det går att locka in beslutsfattare in på scenen och få dem att lyssna. Det är svårt att nå dem annars, säger Jan Stenlid.

–Som Herman Sundqvist, Skogsstyrelsens generaldirektör. Det blev en hög nivå att få

med honom. Då är det också värt att vara med själv.

Jan Stenlids seminarium modererades av vetenskapsjournalisten Henrik Ekman. Övriga leddes av journalisten Sverker Olofsson.

Ett av dessa ställde frågor kring skogens roll i bioekonomin och möjligheten för framtidsforskning att visa vägen in i ett samhälle fjärrmat från fossila bränslen. I debattpanelen fanns bland andra företrädare för Svenska samernas riksförbund, Svenskt Friluftsliv och WWF.

Nyttillträdde generaldirektören för Skogsstyrelsen, Herman Sundqvist fick mycket att fundera på.

Tomas Lundmark, SLU arrangerade ett seminarium om skogens klimatnytta.

Almedalsveckan är intressant eftersom den ger ”ett ganska illustrativt snapshot av det politiska läget när det gäller skogsfrågor”, säger Karin Beland Lindahl, vid Luleå tekniska universitet.

Hon var en av talarna vid ett seminarium om skogspolitik. Karin Beland Lindahl tog bland annat upp frågan om målinflation – att den svenska skogen tillskrivs en mängd olika mål som inte alltid är glasklara och som dessutom kan gå på tvärs med varandra. Seminariet handlade också om huruvida skogen ska

styras med frivillighet eller med fler regler. Almedalen erbjuder en chans att nå ut med sin forskning. Men det gäller att komma dit väl förebredd, säger Karin Beland Lindahl, forskare inom statsvetenskap.

–Ska man vara i Almedalen måste man satsa fullt ut. Annars tränger man inte i genom bruset.

Kan du bidra till samhällsnytta genom att vara med i sammanhang som detta?

–Ja, det tror jag. Kan man kommunicera sin

Anders Wijkman, ordförande i Miljömålsberedningen, Mårten Larsson, Skogsindustrierna, landsbygdsminister Sven-Erik Bucht, Johanna Sandahl, Naturskyddsföreningen och före landsbygdsminister Eskil Erlandsson deltog i diskussionerna om skogens roll i klimatarbetet.

I Sällskapet De Badande Wännernas botaniska trädgård hölls föreläsningar om almsjukan.

Maartje Klapwijk, SLU, **Karin Wågström**, Skogsstyrelsen, **Johanna Boberg**, SLU och **Carina Keskitalo**, Umeå universitet.

forskning på ett begripligt sätt har man tillgång till beslutsfattare och andra aktörer. Almedalsveckan ger också kontakter som man kan bygga vidare på efteråt, vilket kan skapa samhällsnytta, säger Karin Beland Lindahl.

Jan Stenlid anser att debatten kring skadegörare och Sveriges beredskap inför dessa blev "lite trängd" tidsmässigt i Almedalen. Budskapet nådde inte hela vägen fram till politikerna, säger han. Men han ser ändå en poäng med Visby-seminarierna och liknande arrangemang.

– Skogsstyrelsen kan ägna sig åt frågor om

skadegörare. Men de kan också välja att inte göra det. Får vi dem att lägga mer energi på detta är det bra, säger Jan Stenlid.

En möjlig negativ aspekt med Almedalsveckan är att den i viss mån är oförutsägbar. Saker kan inträffa som får det egna budskapet att drunkna, säger Karin Beland Lindahl.

– I Almedalen kan ditt budskap försvinna i bruset eller landa i något helt annat än du hade tänkt dig.

Ytterligare en fara, åtminstone en möjlig fara, är risken att påverkas av något särintresse, säger Tomas Lundmark.

Jan Stenlid, SLU,
var en av talarna, liksom
Carina Keskitalo, Umeå
universitet.

–Om en skogsintressent ställer sig upp efter ens presentation och säger ”jättebra!” kan det kännas roligt i stunden. Men man måste vara ytterst aktsam så att man inte driver iväg i någon riktning. Sitter du och ugglar i ditt labb behöver du inte riskera att påverkas av någon närings- eller miljöminister.

Driva iväg i en riktning, hur då?

–Som naturvårdsbiolog är det lätt att bli hijackad av miljödepartementet och som skogsskötsselforskare kan det vara lätt att bli hijackad av näringsdepartemen-

tet. Man får se till att man inte anpassar sig för att bli intressant. Men jag tror att vi är ganska bra på detta i Future Forests. Vi står för vår vetenskap och stödjer varandra så att vi behåller balansen.

Att som forskare stå och prata sida vid sida med politiker inför en publik, då? Kan det utgöra ett problem i sig? Karin Beland Lindahl tycker inte det, inte för egen del.

–Jag presenterar min forskning för politikerna. Sedan är det upp till dem vad de vill göra åt det jag beskriver.

Från vetenskap till policy till praktik

Future Forests forskare har bidragit med sin kunskap både till regeringens arbete med det nationella skogsprogrammet och för att i samarbete med Skogsstyrelsen stärka myndighetens arbete med att koppla politik och policy till praktiken.

När Future Forests startades var det utifrån ett behov av forskning som kunde ligga till grund för framtidens skogsolitik.

–Politiken behöver inspel hela tiden för att kunna fatta välgrundade beslut och undvika onödiga konflikter. För forskare som jobbar nära policy består utmaningen i att förhålla sig till politiken utan att styra den, säger Camilla Sandström, som är professor i statsvetenskap.

Dialogprocesser är ett ämne som löpt som ett centralt tema under Future Forests andra fas. Organiserad dialog har kommit att ses som en möjlighet att komma framåt när den politiska debatten låst sig. Processen kring det nationella skogsprogrammet är ett aktuellt exempel och där har Future Forests bidragit från starten, inte minst genom den förstudie som gjordes 2014 inför uppstarten av det nationella skogsprogrammet.

Förstudien pekade på grundläggande principer för att bedriva ett framgångsrikt och uthålligt dialogarbete.

I samma skede inledde statsvetaren Johanna Johansson studier av arbetet med det nationella skogsprogrammet, både i form av följestudier, till exempel djupintervjuer med

Johanna Johansson forskar i statsvetenskap vid Södertörns högskola.

/Text
Annika Mossing
/Fotografi
Ingrid Söderbergh

deltagare, och analys av remissvar från intressenterna. Arbetet med det nationella skogsprogrammet pågår fortfarande och forskningen fortsätter med nya medel från Formas. Fortfarande återstår en del analysarbete, men man kan redan se några grundläggande konflikter.

–Det som blivit uppenbart i de förslag som utarbetats inom det nationella skogsprogrammet är kollisionen mellan två skilda synsätt på naturen, den ekocentriska uppfattningen och den antropocentriska. Kollisionen är inte ny, vi kommer alltid att kämpa med den och utmaningen blir att navigera runt den och ändå kunna fatta beslut. Men även om det är svårt pekar forskningen på fördelarna med att skapa den här typen av skogspolitisk arena för att utveckla både politiken och styrningen i sig. Genom att försöka dra ut de långsiktiga linjerna så kan vi alla förhålla oss strategiskt till riktningen.

Det finns tydlig efterfrågan på att Future Forests forskning även i fortsättningen ska bidra till arbetet med det nationella skogsprogrammet. I rapporter som det nationella skogsprogrammets arbetsgrupper publicerat under 2016 lyfts Future Forests forskningsresultat fram men också

”Spetsforskning inom skogsbruk behöver öka och den tvärvetenskapliga forskningen med bäring på mångbruk breddas, t.ex. genom fortsättning av Future Forests.”

Ur det nationella skogsprogrammets underlagsrapport
”Tillväxt, mångbruk, värdeskapande av skogen som resurs”

önskemål om att permanenta Future Forests som en centrumbildning för fortsatta bidrag till policyrelevant forskning.

Ett annat område där Future Forests bedrivit policynära forskning är regeringsuppdraget om adaptiv skogsskötsel. Det har också handlat om dialogprocesser och om strukturerade beslutsprocesser som involverar många olika intressen. Uppdraget som utförts i samarbete med Skogsstyrelsen har bestått av två olika projekt, om hyggesfritt skogsbruk och om ungskogsskötsel.

Närvarande forskare har suttit i styrgruppen för regeringsuppdraget kring adaptiv skogsskötsel. Som ett resultat av det fördjupade samarbetet med Skogsstyrelsen har nya samverkans- och forskningsprojekt kommit till stånd berättar Annika Nordin. I november deltog till exempel forskare från Future Forests under Skogsstyrelsens ledarforum och bidrog med inspel till myndighetens strategiarbete. Ett examensarbetsprojekt inom statsvetenskap har satts igång för att följa och studera processen kring målbilder för god naturhänsyn som Skogsstyrelsen initierat.

Regeringsuppdraget har handlat om att utforska metoder om adaptiv skogsskötsel för att fatta beslut på ett sätt som tar hänsyn till naturens dynamik. Idén är att pröva sig fram genom en väldigt noggrann process som går att bromsa eller justera om det går i fel i riktning.

–Det här utmanar politiken men även lagstiftningen som inte har kunnat hantera en dynamisk natur och en framtid präglad av osäkerhet, säger Camilla Sandström. Det vi gör är att söka efter mer adaptiva metoder som kan klara det.

Forskarnas roll i den policynära forskningen handlar inte om att peka ut den rätta vägen utan att visa på vilka olika vägar som finns. Future Forests bidrag handlar också om behovet av mer variation, menar Camilla Sandström.

–Idag ser vi en ökad öppenhet för mer variation i skogsbruket. Jag tycker att Future Forests har visat på behovet av en större institutionell mångfald och fler sorters verktyg i verktyglådan.

Variationsrikt skogsbruk – hur når vi det?

Ett mer variationsrikt skogsbruk är ett av målen inom det svenska miljömålsarbetet. Två sätt mot mer variation i skogen kan vara hyggesfritt skogsbruk och blandskogsbruk. Under två exkursioner, i Vindeln och på Tönnersjöheden, stöttes och blöttes frågan om mer variation i skogen. Vad innebär det och hur når vi dit?

/Text
Annika Mossing
/Fotografi
Per Melander
/Umeå universitet

I juni 2016 anordnade Future Forests två exkursioner som tog utgångspunkt i frågor om det variationsrika skogsbruket. Varför önskar samhället ett mer variationsrikt skogsbruk, vad skulle det i sånt fall innebära och hur skulle ett sådant skogsbruk kunna vara utformat? Forskarna som deltog berättade om den politiska och historiska bakgrunden till målet om variationsrikt skogsbruk, om blandskog och blandskogsbruk, om hyggesfritt och om hur frågor om vilt, vattenvård och det skogs-

politiska begreppet ”frihet under ansvar” kopplar till variationsrikt skogsbruk.

Det stora intresset för att delta i exkursionerna visar att variationsrikt skogsbruk är ett angeläget ämne. Exkursionerna som hölls i Tönnersjöheden i Halland och i Vindeln i Västerbotten lockade tillsammans närmare 200 personer, varav många var privata skogsägare, tjänstemän från Skogsstyrelsen eller representanter för olika intressegrupper i skogen.

Variationsrikt skogsbruk är ett ämne som lockade många intresserade deltagare, bland annat privata skogsägare från norra och södra Sverige.

En farhåga kring hyggesfritt skogsbruk är ökad risk för rotröta. Anna Gunulf redde ut kunskapsläget.

Hur gör vi för att få mer lövträd i skogen? Professor Urban Nilsson berättade om utmaningar med blandskogsbruk.

Idéhistorikern Kristina Espmark berättade om sin studie av hur begreppet hyggesfritt används i mediedebatten.

Future Forests lever vidare

/Text

Lisen Forsberg

/Fotografi

Jenny Svennås-Gillner

/SLU

Åtta år har gått och Future Forests programtid går mot sitt slut. Vad händer nu? Future Forests kommer att leva vidare och spela en viktig roll – även om kostymen kommer att krympas. Det säger Göran Ståhl, dekan för fakulteten för skogsvetenskap vid SLU.

Future Forests kommer att ha en fast stab på tre halvtidsanställda framöver, säger Göran Ståhl. Det blir en mindre stab jämfört med tidigare. Därutöver ska Future Forests ha en styrgrupp samt en rådsgrupp med representation från utomstående intressenter. SLU kommer att avsätta ungefär 5 miljoner kronor om året till hela verksamheten.

Frågan om hur skogen ska skötas är genuint tvärvetenskaplig. Därför behövs lärdomarna från åren hittills med Future Forests, säger Göran Ståhl.

– Hur skogen ska skötas handlar om målsättningar för skogsbruket, där det finns olika grupperingar som alla vill olika saker. Det är allt från rekreation till biologisk mångfald och produktion av biomassa. Vi behöver en bredd av ämneskompetenser och vi behöver personer med kompetens att leda tvärvetenskapliga projekt.

Future Forests får nu en ”omstart” som framtidsplattform inom SLU, säger Göran Ståhl. Det kommer framöver att finnas ytterligare tre eller fyra sådana plattformar, inom andra ämnesområden.

Hur ska det gå till framöver, konkret, att forska inom ramen för Future Forests?

– Det blir likartade projekt som tidigare, tvärvetenskapliga projekt i första hand. Men det blir kortare projekt. En forskare kan komma in i ett projekt under ett par månaders tid, till exempel. Vi kommer att ha kan-

ske tre, fyra eller fem korta projekt löpande samtidigt inom ramen för Future Forests.

Hur mycket hinner en forskare göra på ett par månader?

– Ganska mycket. De effektivaste skriver ihop en artikel på ett par månader. Men i varje projekt måste det finnas seniora personer som är bra på att leda sådana här projekt. Det är ännu inte utmejslat exakt hur den tvärvetenskapliga ledningskompetens som har byggts upp inom Future Forests ska bevaras, säger Göran Ståhl. Däremot är det klart att forsknings-samarbetena med Umeå universitet och Skogforsk fortsätter.

– Här på SLU har vi inte jättedjup kunskap om samhällsvetenskap och humaniora. Därför kommer vi att vilja fortsätta att samarbeta med Umeå universitet.

Forskningsfynd från Future Forests ska även fortsättningsvis publiceras i vetenskapliga tidskrifter och i populärvetenskapliga publikationer. Planen är också att ordna seminarier och workshops kring forskningsresultat, säger Göran Ståhl.

– Vi kommer att ha mycket fokus på att kommunicera bredare.

Menar du att ni ska ordna seminarier och liknande för att föra ut Future Forest forskning till allmänheten?

– I första hand talar jag om en dialog med praktiker och myndigheter. Men även kommunikation till allmänheten.

En av de största utmaningarna för skogsfakulteten inför framtidens utmaningar är, enligt Göran Ståhl, att få studenter till utbildningarna. Och att behålla en hög utbildningskvalitet.

– Vi måste bidra med kompetensförsörjning till den framtida bioekonomin – att få ut människor som kan vara med i omställningen bort från fossila bränslen.

Hur ska vi sköta skogen och få en ökad biomassaproduktion utan att samtidigt göra våld på alla andra värden, som biologisk mångfald och möjlighet till rekreation? Där tror vi att Future Forests kan vara med.

”Vi behöver en bredd av ämneskompetenser och vi behöver personer med kompetens att leda tvärvetenskapliga projekt”

Dynamisk kommunikation som kombinerar bredd och djup

Att engagera och intressera representanter från det omgivande samhället för Future Forests forskning har varit en av de viktigaste utmaningarna under programmets andra fas. Future Forests kommunikation har därför fokuserat både på traditionell informationsspridning genom till exempel tidningen Skog & Framtid och på att utveckla dialogen mellan forskarna och skogens intressenter.

Future Forests andra fas har fokuserat på kommunikation som bygger på möten och ömsesidigt utbyte av idéer. Syftet har varit att kommunicera om forskningen på ett sätt som intressenterna upplever som givande och som bidrar till ett gemensamt lärande.

–Efter den första fasen fick Future Forests kritik för sin kommunikation med vissa grupper av intressenter. Det tog vi på stort allvar och idag är det med stolthet som vi kan visa på att vi får mycket beröm just för vårt arbete med att engagera intressenter, till exempel i den utvärdering som gjordes av Mistras klimatforskning, men också av intressenterna själva.

Det säger Annika Mossing som varit kommunikationsansvarig för Future Forests sedan år 2011. Att kommunikatören haft en plats i programledningen har varit en styrka på så sätt att kommunikation kommit att bli ett självklart inslag i ledningsdiskussioner.

–För forskarna är det en fördel att ha

en kommunikator som följer dem under många års tid och som förstår hur de arbetar. Och inte alla kommunikatorer har turen att få jobba så nära forskningsprocessen som jag har gjort, säger Annika Mossing.

En viktig uppgift för kommunikatören är att hela tiden påminna om att tänka ”utifrån och in”.

–Allt får inte handla om forskningens villkor. Om vi gör anspråk på externa deltagares tid och engagemang behöver vi se till att göra mötena värdefulla även för dem. Och det kan till exempel handla om att alla får höras, att man får återkoppling och ibland om att ta hänsyn till att olika grupper har olika förutsättningar för att delta i möten.

Future Forests kommunikation har utvecklats löpande under programmets gång.

–Genom att pröva oss fram, lyssna in och analysera vad som fungerar har vi blivit bättre på att hantera heta potatisar och konfliktfyllda ämnen.

/Text

Lisen Forsberg

/Illustration

Christina Hägerfors

Annika Mossing säger att Future Forests har jobbat med att öppna diskussionerna om skogen och dess framtid för fler än tidigare.

–Och det trägna arbetet med att få forskare och skogsintressenter att tala med varandra på ett konstruktivt sätt har burit frukt, säger hon. Det är tack vare dialogarbetet som vi kunnat nå bred acceptans hos intressenterna.

Annika Mossing, tidigare SVT-journalist, kom in i Future Forests år 2011. Då fanns Lars Klingström, erfaren kommunikatör från skogsbranschen, redan på plats.

–Idén att Future Forests skulle göra en tidning om forskning för de privata skogsägarna föddes vid det första mötet med programledningen år 2010, säger Lars Klingström.

Skogsstyrelsen nappade på propån att distribuera Skog & Framtid som bilaga till deras egen tidning Skogseko. I och med det nådde Skog & Framtid 225 000 läsare två gånger per år. Skog & Framtid

med Lars Klingström som redaktör har skapat en egen nisch genom att handla om skogen ur ett samhällsperspektiv.

–Det jag har försökt göra i Skog & Framtid är att ge perspektiv på ämnena och sätta in dem i ett större sammanhang, säger Lars Klingström, som bland annat har belönats för detta med Kungliga Skogs- och Lantbruksakademiens pris för föredömliga insatser inom forskningskommunikation.

–Det har varit stimulerande att få komma in i den akademiska världen och skriva om de frågor som Future Forests arbetar med. Jag ser ju också på reaktionerna från skogsbruket att det har varit ett jättestort intresse för Future Forests forskning.

Skog & Framtid har sedan 2010 gett skogsägare och andra intressenter en inblick i framtidens skogsfrågor. Samtidigt har dialogen om skogen och dess framtid bidragit till att stärka skogssektorns beredskap inför framtidens utmaningar inom skogsbruket.

Kunglig glans över Future Forests

Kung Carl XVI Gustaf deltog i exkursionen i Vindelns försöks-parker som Future Forests i bästa sensommarväder arrangerade den 1 september.

– Jag tror verkligen på den svenska skogen, den har fantastiska möjligheter som vi hittills bara utnyttjar en del av, sa Kungen.

Förutom Kungen deltog också representanter för finansörerna, det vill säga en betydande del av den svenska skogsnäringen, samt hela Future Forests styrelse i exkursionen. Vid ett antal stationer informerade forskarna om ett urval av de många intressanta resultat som kommit fram sedan programmet startade för snart åtta år sedan.

– Klimatfrågan har satt fokus på skogen, konstaterade kungen vidare. Bioenergi är bara en sida av myntet, man kan ju göra så mycket annat av skogen, sådant som idag tillverkas med fossila råvaror som bas. Därför är det intressant att ett sådant här framtidsinriktat forskningsprogram bygger

på tvärvetenskaplighet. Råvaran är viktig men det finns ju också så många andra värden i skogen, inte minst för biologisk mångfald och för människors upplevelser.

Kungen vidimerade också att han själv trivs väldigt bra med att vistas i skogen.

– Jag är ju jägare sedan länge, men framförallt under senare år har jag kommit att värdera upplevelserna i skogen allt mer.

Kung Carl XVI Gustaf avslutade exkursionen med att tacka Future Forests för en lärorik och givande dag om framtidens skogar.

– Future Forests är utan tvekan ett mycket viktigt forskningsprogram. Men det handlar om att gå ut på bredden med resultaten. Det räcker inte med att nå specialisterna, utan också hela svenska folket med budskapen om hur viktig skogen är för att komma till rätta med klimatproblemet. Och att det kan ske utan att äventyra dess många andra värden.

/Text och fotografi
Lars Klingström

Reflexivt skogsbruk – handlingskraft fast med eftertanke?

Dagens intensiva debatt om skog och skogsbruk hämtar kraft ur både historien och framtiden. Med boken **Forest Governance and Management Across Time: Developing a new forest social contract** som lanseras under 2017 visar Future Forests på angreppssätt som kan leda framåt berikat av historiska perspektiv och framtida alternativ.

Ett reflexivt skogsbruk är ett skogsbruk där man ökar medvetenheten om sin egen situation och relation till andra, och omsätter denna medvetenhet i bruket av skogen. Kan ett mer reflexivt tänkande lösa upp knutarna i den låsta skogsdebatten? Erland Mårald som är huvudredaktör för boken har funderat mycket på hur det ska kunna gå till att skapa en framåtrörelse som bygger på ett analyserande, självreflekterande – reflexivt – tänkande, men som samtidigt skapar handlingskraft.

Hotet om ett förändrat klimat har länge svävat över skogsdebatten, men trots att klimatfrågan tagit allt större utrymme i debatten har den inte riktigt " hittat sin plats". De argument och ståndpunkter som

förs fram faller i hög utsträckning in i redan existerande konfliktlinjer. De som vill bevara skogen för den biologiska mångfaldens skull, vill bevara den också för klimatets skull.

De som förespråkat att öka produktionen i skogen, vill öka produktionen men nu också av klimatskäl. Resultatet blir en låst debatt och att allt fortsätter som förut.

– Det som gör klimatfrågan svår är att den är abstrakt och global. Den orsakas av många felsteg som gjorts förr. Hoten som tornar upp sig beskriver händelser i framtiden och det som kommer att hända någon annanstans. Det är inte konstigt om en skogsägare tänker att " vad spelar min lilla skog för roll i sammanhanget?"

/Text

Annika Mossing

/Fotografi

Nicklas Wijkmark /Azote

Mattias Pettersson

/Umeå universitet

Klimatfrågan är förstås inte den enda kraft som trycker på om förändring i skogsbruket. Förändring sker på många olika plan, i allt från hur människors värderingar och förhållningssätt till skog och skogsägande påverkas av till exempel urbaniseringen, till hur globala handelsmönster, demografi och internationell policy förändrar förutsättningar.

Idag finns en lång rad ambitiöst satta mål för hur skogen ska brukas och vilka hänsyn som ska tas. Men långt ifrån alla mål nås. Detta har av forskare inom Future Forests beskrivits som målinflation och implementeringsunderskott.

–Vi kan se det som att kopplingen saknas mellan den politiska styrningen och det faktiska utfallet. Eller mellan mål och utförande om man så vill. De hänger inte ihop, säger Erland Mårald.

Han hoppas att bokens budskap ska bidra till att utveckla kompetensen att diskutera skog utan att fastna i kvantiteter och pro-

centsatser utan istället uppmuntra till ett mer reflexivt sätt att diskutera skogens betydelse i samhället i stort, och hur detta kan kopplas till olika konkreta tillvägagångssätt i olika sammanhang. Och hur vi förhåller oss till både historien och framtiden har här stor betydelse.

Både framtiden och historien används som slagträ i nutidens debatt. Å ena sidan har vi berättelsen om hur det moderna skogsbruket – trakthyggesbruket – restaurerade de sönderhuggna, utarmade skogarna och bidrog till att skapa det moderna Sverige. Å andra sidan berättelsen om hur virkeshunger drev det intensiva kalhyggesbruket och ödelade orörda skogar som en gång varit biologiskt rika och resilienta.

Även bilden av framtiden ”koloniserar” av olika intressen för att stärka de egna argumenten. Istället för att öppna för en mängd möjliga framtider, används den egna framtidsbilden för att legitimera

”Ett medvetet ställningstagande som bokens författare gör är att tala om skogen som en samhällsarena, snarare än skogen som näring eller sektor.”

de egna argumenten. Synsättet att historien är ett passerat stadium och att nutiden är ett avstamp mot en bättre framtid kallar Erland Mårald för linjärt tänkande.

– Jag förespråkar istället ett transtemporalt tänkande. Med det menar jag att vi bör sträva efter en breddad och fördjupad nutidsbild och inse att både historien och framtiden är krafter som påverkar nuet. Istället för att bråka om framtiden bör vi som lever idag ta ansvar för besluten som fattas i nuet, säger Erland Mårald.

Ett medvetet ställningstagande som bokens författare gör är att tala om skogen som en samhällsarena, snarare än skogen som näring eller sektor.

– Det finns en avgränsning och tydlig definition av vilka som tillhör en sektor. Sektorstänkandet bidrar till fragmentisering. En arena är öppen och placerad i samhällets centrum, inte fördefinierad och avgränsad. Det innebär inte att motsättningar och olika åsikter försvinner, men de som kommer till arenan måste hitta gemensamma regler för att kunna samexistera och hantera övergripande problem, säger Erland Mårald.

– Skogen har alltid varit viktig, men klimatfrågan gör den viktig på nya sätt. Klimatfrågan gör det mer angeläget att hitta nya vägar att hantera det som är vår tids stora utmaning. Ska vi nå 1,5-gradersmålet är förmågan att skapa framåtrörelse avgörande. Och kanske kan framåtrörelsen gynnas av ett mer reflexivt tänkande.

– Vi får inte lura oss att tro att det finns en lösning för alla tider och för alla platser. Istället för att söka efter en ”one size fits all”-lösning bör vi söka efter lösningar som kan anpassas till olika tider, platser och sammanhang.

Future Forests aktiviteter 2016

Styrelsemöten

10 mars, Umeå

2 september, Umeå

2 juni, Stockholm

29 november, Uppsala

Kommunikationsmöten

29 mars, Umeå

23 maj, Umeå

11 april, Umeå

20 juni, Umeå

25 april, Umeå

Programledningsmöten

20 januari, Umeå

26 april, Umeå

22 februari, Umeå

24 maj, Umeå

22 mars, Umeå

14 december, Umeå

Vetenskapligt granskade publikationer finansierade av Future Forests

Under 2016 har 93 vetenskapliga publikationer finansierade av Future Forests publicerats. För 51 av dessa är forskare från Future Forests huvudförfattare och som medförfattare förekommer forskare från Future Forests 199 gånger. Future Forests arbetar aktivt för att vara ett så jämställt forskningsprogram som möjligt, vilket gett resultat: antalet kvinnliga- respektive manliga huvudförfattare är 23 respektive 28. Författare markerade i fetstil har anknytning till Future Forests och där ingår även forskare som tidigare varit finansierade av programmet vars artiklar publicerats under 2016 och första kvartalet 2017.

Dessutom har ett specialnummer kommit ut i *Forest Policy and Economics*, 77, 2017. Gästredaktörer är Future Forests forskare Camilla Sandström, Anna Sténs och Karin Beland Lindahl: **Alternative pathways to sustainability? Comparing forest governance models** <https://www.journals.elsevier.com/forest-policy-and-economics/news/new-special-issue-alternative-pathways-to-sustainability-com>. Dessa publikationer är markerade med asterisk * i listan.

---

1. Abbott, B., ...**Bishop, K.**, ... **Laudon, H.** et al 2016. Biomass offsets little or none of permafrost carbon release from soils, streams, and wildfire: an expert assessment. *Environmental Research Letters*, 11(3).

2. Ameli, A., Amvrosiadi, N., Grabs, T., **Laudon, H.**, Creed, I. F., McDonnell, J. **Bishop, K.** 2016. Hillslope permeability architecture controls on subsurface transit time distribution and flow paths. *Journal of Hydrology*, 543, 17-30.

3. Ameli, A., Beven, K., Erlandsson, M., Creed, I., McDonnell, J. J., **Bishop, K.** 2017. Primary weathering rates, water transit times, and concentration-discharge relations: A theoretical analysis for the critical

- zone. *Water Resources Research*. 53, doi:10.1002/2016WR019448.
- 4.** Backman, F. & Mårwald, E. 2016. Is there a Nordic model for the treatment of introduced tree species? A comparison of the use, policy, and debate concerning introduced tree species in the Nordic countries. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 31:2 (2016), 222–232.
- 5.** Battisti, A., Larsson, S., Roques, A. 2017. Processionary methods and associated urtication risk: Global change-driven effects. *Annu. Rev. Entomol.* 2017. 62:323–42
- 6.** *Beland Lindahl, K. Sandström, C., Sténs A. Alternative pathways to sustainability? Comparing forest governance models. *Forest Policy and Economics*, 77, 2017. doi.org/10.1016/j.forpol.2016.10.008.
- 7.** *Beland Lindahl, K., Sténs, A., Sandström, C., Johansson, J., Lidskog, R., Ranius, T., Roberge, J-M. The Swedish Forestry Model: More of everything? *Forest Policy and Economics*, 77, 2017. doi.org/10.1016/j.forpol.2015.10.012.
- 8.** Berlin, M., Persson, T., Jansson, G., Haapanen, M., Ruotsalainen, S., Barring, L., Andersson Gull, B. 2016. Scots pine transfer effect models for growth and survival in Sweden and Finland. *Silva Fennica* 50(3), Article id: 1562.
- 9.** Bjelke, U, Boberg, J., Oliva, J., Tattersdill, K., McKie, B. 2016. Die-back of riparian alder caused by the *Phytophthora alni* complex: projected consequences for stream ecosystems. *Freshwater Biology*, (61)5: 565–579.
- 10.** *Borrass, L., Kleinschmit, D., Winkel, G. The “German model” of integrative multifunctional forest management: analysing the emergence and political evolution of a forest management concept. *Forest Policy and Economics*, 77, 2017.
- 11.** Burrows, R., Laudon, H., McKie, B., Sponseller, R. 2017. Seasonal resource limitation of heterotrophic biofilms in boreal streams. *Limnology and Oceanography*, 62: 164–176.
- 12.** Barring, L., Berlin, M., Andersson Gull, B. 2016. Tailored climate indices for climate-proofing operational forestry applications in Sweden and Finland. *International Journal of Climatology*.
- 13.** Cintas, O., Berndes, G., Hansson, J., Poudel, B., Bergh, J., Börjesson, P., Egnell, G., Lundmark, T., Nordin, A. 2016. The potential role of forest management in Swedish scenarios towards climate neutrality by mid-century. *Forest Ecology and Management*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.foreco.2016.07.015>.
- 14.** Collentine, D. & Futter, M. 2016. Realizing the potential of natural water retention measures in catchment flood management: Tradeoffs and matching interests. *Journal of Flood Risk Management*. <https://dx.doi.org/10.1111/jfr3.12269>.
- 15.** Crowther, T. W., K. E. O. Todd-Brown, C. W. Rowe, W. R. Wieder, J. C. Carey, M. B. Machmuller, B. L. Snoek, S. Fang, G. Zhou, S. D. Allison, J. M. Blair, S. D. Bridgham, A. J. Burton, Y. Carrillo, P. B. Reich, J. S. Clark, A. T. Classen, F. A. Dijkstra, B. Elberling, B. A. Emmett, M. Estiarte, S. D. Frey, J. Guo, J. Harte, L. Jiang, B. R. Johnson, G. Kröel-Dulay, K. S. Larsen, H. Laudon, J. M. Lavalley, Y. Luo, M. Lupascu, L. N. Ma, S. Marhan, A. Michelsen, J. Mohan, S. Niu, E. Pendall, J. Peñuelas, L. Pfeifer-Meister, C. Poll, S. Reinsch, L. L. Reynolds, I. K. Schmidt, S. Sistla, N. W. Sokol, P. H. Templer, K. K. Treseder, J. M. Welker & M. A. Bradford. 2016. Quantifying global soil carbon losses in response to warming; *Nature* 540, 104–108.
- 16.** de Long, J.R., Laudon, H., Blume-Werry, G., Kardol, P., (2016). Nematode community resistant to deep soil frost in boreal forest soils. *Pedobiologia* 59: 243–251.
- 17.** Di Fulvio, D., Forsell, N., Lindroos, O., Korosuo, A., Gusti, M. 2016. Spatially explicit assessment of roundwood and logging residues availability and costs for the EU28. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 31(7): 691–707.
- 18.** Egnell, G. 2016. Effects of slash and stump harvesting after final felling on stand and site productivity in Scots pine and Norway spruce. *Forest Ecology and Management*, (371): 42–49.
- 19.** Eklöf, K., Lidskog, R., Bishop, K. 2016. Managing Swedish forestry’s impact on mercury in fish: Defining the impact and mitigation measures. *Ambio* (45)2: 163–174.
- 20.** Felton, A.M., Felton, A., Cromsigt, J.P.G.M., Edenius, L., Malmsten, J., Wam, H.K. 2016. Interactions between ungulates, forests, and supplementary feeding: the role of nutritional balancing in determining outcomes. *Mammal Research*, 1–7.
- 21.** Felton, A., Gustafsson, L., Roberge, J-M., Ranius, T., Hjältén, J., Rudolphi, J., Lindblad, M., Weslien, J., Rist, L., Brunet, J., Felton, A.M. 2016. How climate change adaptation and mitigation strategies can threaten or enhance the biodiversity of production forests: insights from Sweden. *Biological Conservation*, (194): 11–20.
- 22.** Felton, A., Hedwall, P.O., Lindblad, M., Nyberg, T., Felton, A.M., Holmström, E., Wallin, I., Löf, M., Brunet, J. 2016. The biodiversity contribution of wood plantations: contrasting the bird communities of Sweden’s

protected and production oak forests. *Forest Ecology and Management*, (365): 51-60.

23. Felton, A., Nilsson, U., Sonesson, J., Felton, A.M., Roberge, J-M., Ranius, T., Ahlström, M., Bergh, J., Björkman, C., Boberg, J., Drössler, L., Fahlvik, N., Gong, P., Holmström, E., Keskkitalo, C., Klapwijk, M., Laudon, H., Lundmark, T., Niklasson, M., Nordin, A., Pettersson, M., Stenlid, J., Sténs, A., Wallertz, K. 2016. Replacing monocultures with mixed-species stands: Ecosystem service implications of two production forest alternatives in Sweden. *Ambio* (45)2: 124-139.

24. Felton, A., Sonesson, J., Nilsson, U., Lämås, T., Lundmark, T., Nordin, A., Ranius, T., Roberge, J-M. 2017. Varying rotation lengths in northern production forests: Implications for habitats provided by retention and production trees. *Ambio*, in press.

25. From F., Lundmark T., Mörling T., Pommerening A., Nordin A. 2016. Effects of simulated long-term N deposition on *Picea abies* and *Pinus sylvestris* growth in boreal forest. *Canadian Journal of Forest Research* 40: 1396-1403. DOI: 10.1139/cjfr-2016-0201.

26. Futter, M., Högbom, L., Valinina, S., Sponseller, R., Laudon, H. 2016. Conceptualizing and communicating management effects on forest water quality. *Ambio* (45)2: 188-202.

27. Hasper, T., Wallin, G., Lamba, S., Hall, M., Jaramillo, J., Laudon, H., Linder, S., Medhurst, J., Rantfors, M., Sigurdsson, B., and Uddling, J. 2016. Water use by Swedish boreal forests in a changing climate. *Functional Ecology*, 30: 690-699. doi: 10.1111/1365-2435.12546

28. Holmström E., Ekö P-M-, Hjelm K., Karlsson M., Nilsson U. 2016. Natural regeneration on planted clearcuts

– The easy way to mixed forest? *Open Journal of Forestry*, 6: 281-294.

29. Holmström, E., Hjelm K., Karlsson M., Nilsson U. 2016. Scenario analysis of planting density and pre-commercial thinning: will the mixed forest have a chance? *Eur. J. Forest Res.* 135: 885-895.

30. Johansson, J. 2016. Participation and deliberation in Swedish forest governance: The process of initiating a National Forest Program. *Forest Policy and Economics*, 70: 137-146.

31. Johansson, T., Hjältén, J., Olsson, J., Dynesius, M., Roberge, J-M. 2016. Long-term effects of clear-cutting on epigeic beetle assemblages in boreal forests. *Forest Ecology and Management* 359: 65-73.

32. Johansson, V., Felton, A., Ranius, T. 2016. Long-term landscape scale effects of bioenergy extraction on dead wood-dependent species. *Forest Ecology and Management*, 371: 103-113.

33. Josefsson, S., Bergknut, M., Futter, M., Jansson, S., Laudon, H., Wiberg, K. 2016. Persistent organic pollutants in streamwater: Influence of hydrological conditions and landscape type. *Environmental Science & Technology*, (50)14: 7416-7424.

34. *Kanowski, P.J. Australia's forests: Contested past, tenure-driven present, uncertain future. *Forest Policy and Economics*, 77, 2017.

35. Kardell, Ö. 2016. Swedish forestry, forest pasture grazing by livestock, and game browsing pressure since 1900. *Environment and History* (22)4: 5641-587.

36. Karlsen, R., Grabs, T., Bishop, K., Buffam, I., Laudon, H., Seibert, J. 2016. Landscape controls on spatiotemporal discharge variability in a

boreal catchment. *Water Resources Research*, 52, 6541-6556.

37. Karlsen, R., Seibert, J., Grabs, T., Laudon, H., Blomkvist, P., Bishop, K. 2016. The assumption of uniform specific discharge: unsafe at any time? *Hydrological Processes*, doi: 10.1002/hyp.10877.

38. Kasurinen, V., Alfredsen, K., Ojala, A., Pumpanen, J., Weyhenmeyer, G., Futter, M., Laudon, H., Berninger, F. 2016. Modeling nonlinear responses of DOC transport in boreal catchments in Sweden. *Water Resources Research*, (52)7: 4970-4989.

39. Keskkitalo, C. Bergh, J., Felton, A., Björkman, C., Berlin, M., Axelsson, P., Ring, E., Ågren, A., Roberge, J-M., Klapwijk, M., Boberg, J. 2016. Adaptation to climate change in Swedish forestry. *Forests*, (7)2: 28.

40. Keskkitalo, C. & Pettersson, M., Ambjörnsson, E., Davis, J. 2016. Agenda-setting and framing of policy solutions for forest pests in Canada and Sweden: Avoiding beetle outbreaks? *Forest Policy and Economics* 65:59-68.

41. Keskkitalo, C. & Pettersson, M. 2016. Can adaptation to climate change at all be mainstreamed in complex multi-level governance systems? A case study of forest-relevant policies at the EU and Swedish levels" In: Leal Filho, W., Adamson, K., Dunk, R.M., Azeiteiro, U.M., Illingworth, S., Alves, F. (eds) *Implementing Climate Change Adaptation in Cities and Communities. Integrating Strategies and Educational Approaches*. Springer, Dordrecht. Pp. 53-74.

42. Klapwijk, M., Bylund, H., Schroeder, M., Björkman, C. 2016. Forest management and natural biocontrol of insect pests. *Forestry*, (89)3: 253-262.

- 43. Klapwijk, M., Hopkins, A., Eriksson, L., Pettersson, M., Schroeder, M., Lindelöw, Å., Rönnerberg, J., Keskkitalo, C., Kenis, M.** 2016. Reducing the risk of invasive forest pests and pathogens: Combining legislation, targeted management and public awareness. *Ambio* (45)2: 223-234.
- 44. Kraxner, F., Aoki, K., Kindermann, G., Leduc, S., Albrecht, F., Liu, J., Yamagata, Y.** 2016. Bioenergy and the city - What can urban forests contribute? *Applied Energy*, (165): 990-1003.
- 45. *Kröger, M.** Inter-sectoral determinants of forest policy: The power of deforesting actors in post-2012 Brazil. *Forest Policy and Economics*, 77, 2017.
- 46. *Kröger, M. & Raitio, K.** Finnish forest policy in the era of bioeconomy: A pathway to sustainability? *Forest Policy and Economics*, 77, 2017.
- 47. Kuglerová, L., Dynesius, M., Laudon, H., Jansson, R.** 2016. Relationships between plant assemblages and water flow across a boreal forest landscape – A comparison of liverworts, mosses, and vascular plants. *Ecosystems*, 19: 170-184.
- 48. Laudon, H., Kuglerová, L., Sponseller, R., Futter, M., Nordin, A., Bishop, K., Lundmark, T., Egnell, G., Ågren, A.** 2016. The role of biogeochemical hotspots, landscape heterogeneity, and hydrological connectivity for minimizing forestry effects on water quality. *Ambio* (45)2: 152-162.
- 49. Laudon, H., Ottosson-Löfvenius, M.** 2016. Adding snow to the picture – providing complementary winter precipitation data to the Krycklan Catchment Study database. *Hydrological Processes*. <http://dx.doi.org/10.1002/hyp.10753>.
- 50. Ledesma, J., Futter, M., Laudon, H., Evans, C., Köhler, S.** 2016. Boreal forest riparian zones regulate stream sulfate and dissolved organic carbon. *Science of the Total Environment*. Vol. 560-561: 110-122.
- 51. Lidman, F., Peralta-Tapia, A., Vesterlund, A., Laudon, H.** 2016. ²³⁴U/²³⁸U in a boreal stream network – Relationship to hydrological events, groundwater and scale. *Chemical Geology*, 420: 240-250.
- 52. Lidskog, R. & Löfmarck, E.** 2016. Fostering a flexible forest: Challenges and strategies in the advisory practice of a deregulated forest management system. *Forest Policy and Economics* 62: 177-183.
- 53. Lidskog, R. & Sjödin, D.** 2016. Extreme events and climate change: the post-disasters dynamics of forest fires and forest storms in Sweden. *Scandinavian Journal of Forest Research*, (31)2: 148-155.
- 54. Lidskog, R. & Sjödin, D.** 2016. Risk governance through professional expertise. Forestry consultants' handling of uncertainties after a storm disaster, *Journal of Risk Research*, special issue Communicating risk under high uncertainty: developing cross-disciplinary knowledge, 19(10): 1275-1290.
- 55. Liman, A.-S., Dalin, P., Björkman, C.** 2016. Enhanced leaf nitrogen status stabilizes omnivore population density. *Oecologia*, <http://dx.doi.org/10.1007/s00442-016-3742-y>.
- 56. Lucas, R., Sponseller, R., Gundale, M., Stendahl, J., Fridman, J., Högborg, P., Laudon, H.** 2016. Long-term declines in stream and river inorganic nitrogen (N) export correspond to forest change. *Ecological Applications*, 26(2): 545-556.
- 57. Lundmark, H., Östlund, L., Josefsson, T.** 2017. The introduction of modern forest management and clear-cutting in Sweden: Ridö state Forest 1832-2014. *European Journal of Forest Research*, doi: 10.1007/s10342-017-1027-6
- 58. Lundmark, T., Bergh, J., Nordin, A., Fahlvik, N., Poudel, B.** 2016. Comparison of carbon balances between continuous-cover and clear-cut forestry in Sweden. *Ambio* (45)2: 203-213.
- 59. Löf, M., Brunet, J., Filyushkina, A., Lindblad, M., Skovsgaard, J.P., Felton, A.** 2016. Management of oak forests: striking a balance between timber production, biodiversity and cultural services. *International Journal of Biodiversity Science, Ecosystem Services & Management*, (12):1-2: 59-73.
- 60. Löfmarck, E., Uggla, Y., Lidskog, R.** 2017. Freedom with what? Interpretations of "responsibility" in Swedish forestry practice, *Forest Policy and Economics* 75: 34-50.
- 61. Maaroufi N. I., Nordin A., Palmqvist K., Gundale M. J.** 2016. Chronic nitrogen deposition has a minor effect on the quantity and quality of aboveground litter in a boreal forest. *PLOS ONE* 11. DOI: 10.1371/journal.pone.0162086.
- 62. Millberg, H., Hopkins, A.J.M., Boberg, J., Davydenko, K., Stenlid, J.** 2016. Disease development of *Dothistroma* needle blight in seedlings of *Pinus sylvestris* and *Pinus contorta* under Nordic conditions. *Forest Pathology* 46:515-521. DOI: 10.1111/efp.12242.
- 63. Mårald, E., Langström, N., Sténs, A., Moen, J.** 2016. Changing ideas in forestry: A comparison of concepts in Swedish and American forestry journals during the early twentieth and twenty-first centuries. *Ambio* (45)2: 74-86.

- 64. Mårald, E. & Westholm, E.** 2016. Changing approaches to the future in Swedish forestry, 1850–2010. *Nature and Culture* (11)1: 1–21.
- 65. Mårald, E. & Nordlund, C.** 2016. Natur och miljö i nordisk kultur: Några idéhistoriska nedslag, RIG – Kulturhistorisk tidskrift, 99:1 (2016), 1–13.
- 66. * Nilsson, S.** Transition of the Canadian forest sector. *Forest Policy and Economics*, 77, 2017.
- 67. Nilsson, U., Berglund, M., Bergquist, J., Holmström, H., Wallgren, M.** 2016. Simulated effects of browsing on the production and economic values of Scots pine (*Pinus sylvestris*) stands. *Scandinavian Journal of Forest research* 31(3): 279–285.
- 68. Nordin, A., Sandström, C.** 2016. Interdisciplinary science for future governance and management of forests. *Ambio* (45)2: 69–73.
- 69. Nordlund, A., Schenk, T., Westin, K.** 2016. Forest beliefs in an urbanizing world: views on and usage of forest areas among persons with and without a migration biography in Germany and Sweden. *Society & Natural Resources*, In press.
- 70. Nordström, E-M., Forsell, N., Lundström, A., Korosuo, A., Bergh, J., Havlik, P., Kraxner, F., Frank, S., Fricko, O., Lundmark, T., Nordin, A.** 2016. Impacts of global climate change mitigation scenarios on forests and harvesting in Sweden. *Canadian Journal of Forest research*, 46: 1427–1438.
- 71. Nummelin T., Widmark C., Riala M., Sténs A., Nordström E.-M., Nordin A.** 2017. Forest futures by Swedish students – Developing a mind mapping method for data collection. *Scandinavian Journal of Forest Research*, DOI: 10.1080/02827581.2017.1287303.
- 72. Oni, S., Futter, M., Ledesma, J., Teutschbein, C., Buttle, J. Laudon, H.** 2016. Using dry and wet year hydroclimatic extremes to guide future hydrologic projections. *Hydrol. Earth Syst. Sci.* (20)7: 2811–2825.
- 73. Peralta-Tapia, A., Soulsby, C., Tetzlaff, D., Sponseller, R., Bishop, K., Laudon, H.** 2016. Hydroclimatic influences on non-stationary transit time distributions in a boreal headwater catchment. *Journal of Hydrology*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.jhydrol.2016.01.079>.
- 74. Pettersson, M., Strömberg, C., Keskitalo, C.** 2016. Possibility to implement invasive species control in Swedish forests. *Ambio* (45)2: 214–222.
- 75. Ranius, T., Mårald, E., Rudolphi, J., Sténs, A.** (2017 forthcoming) Conflicting demands and shifts between policy and intra-scientific orientation during conservation research programs. Accepted for publication in *Ambio*.
- 76. Ranius, T., Korosuo, A., Roberge, J.-M., Juutinen, A., Mönkkönen, M., Schroeder, M.** 2016. Cost-efficient strategies to preserve dead wood-dependent species in a managed forest landscape. *Biological Conservation*, 204:197–204. DOI: 10.1016/j.biocon.2016.10.017.
- 77. Ring, E., Jacobson, S., Jansson, G., Högbom, L.** 2016. Effects of whole-tree harvest on soil-water chemistry at five conifer sites in Sweden. *Canadian Journal of Forest Research*: 349–356. doi: 10.1139/cjfr-2016-0338.
- 78. Rist, L., Felton, A., Mårald, E., Samuelsson, L., Lundmark, T., Rosvall, O.** 2016. Avoiding the pitfalls of adaptive management implementation in Swedish silviculture. *Ambio* (45)2: 140–151.
- 79. Roberge, J.-M., Laudon, H., Björkman, C., Ranius, T., Sandström, C., Felton, A., Sténs, A., Nordin, A., Granström, A., Widemo, F., Bergh, J., Sonesson, J., Stenlid, J., Lundmark, T.** 2016. Socio-ecological implications of modifying rotation lengths in forestry. *Ambio* (45)2: 109–123.
- 80. *Roche, M.** Forest governance and sustainability pathways in the absence of a comprehensive forest policy - the case of New Zealand. *Forest Policy and Economics*, 77, 2017.
- 81. Samuelsson, L. & Rist, L.** 2016. Stakeholder participation as a means to produce morally justified environmental decisions. *Ethics, policy and environment*, 19(1): 76–90.
- 82. *Sandström, C., Beland Lindahl, K., Sténs, A.** 2017. Comparing forest governance models, *Forest Policy and Economics*, 77, 2017. doi: [org/10.1016/j.forpol.2016.10.007](http://dx.doi.org/10.1016/j.forpol.2016.10.007).
- 83. Sandström, C., Carlsson-Kanyama, A., Beland-Lindahl, K., Mossberg-Sonnek, K., Mossing, A., Nordin, A., Nordström, E-M., Rätty, R.** 2016. Understanding consistencies and gaps between desired forest futures: An analysis of visions from stakeholder groups in Sweden. *Ambio* (45)2: 100–108.
- 84. Schelker, J., Sponseller, R., Ring, E., Högbom, L., Löfgren, S., Laudon, H.** 2016. Nitrogen export from a boreal stream network following forest harvesting: seasonal nitrate removal and conservative export of organic forms. *Biogeosciences* 13: 1–12. doi: 10.5194/bg-13-1-2016.
- 85. Sponseller, R., Gundale, M., Futter, M., Ring, E., Nordin, A., Näsholm, T., Laudon, H.** 2016. Nitrogen dynamics in managed boreal forests: Recent advances and future research directions. *Ambio*, (45)2: 175–187.

- 86. Stenlid, J. & Oliva, J.** 2016. Phenotypic interactions between tree hosts and invasive forest pathogens in the light of globalization and climate change. *Philosophical Transactions of the Royal Society B*: 371(1709) 20150455. DOI: 10.1098/rstb.2015.0455.
- 87. Sténs, A., Bjärstig, T., Nordström, E-M., Sandström, C., Fries, C., Johansson, J.** 2016. In the eye of the stakeholder: The challenges of governing social forest values. *Ambio* (45)2: 87-99.
- 88. Subramanian, N., Bergh, J., Johansson, U., Nilsson, U., Sallnäs, O.** 2016. Adaptation of Forest Management Regimes in Southern Sweden to Increased Risks Associated with Climate Change. *Forests* (7)1.
- 89. Tiwari, T., Lundström, J. Kuglerová, L., Laudon, H., Öhman, K., Ågren, A.** 2016. Cost of riparian buffer zones: A comparison of hydrologically adapted site-specific riparian buffers with traditional fixed widths. *Water Resources Research*, (52)2: 1056-1069.
- 90. Ugglå, Y., Forsberg, M., Larsson, S.** 2016. Dissimilar framings of forest biodiversity preservation: Uncertainty and legal ambiguity as contributing factors. *Forest policy and Economics*, 62: 36-42.
- 91. Ugglå, Y. & Lidskog, R.** 2016. Climate risks and forest practices: forest owners' acceptance of advice concerning climate change. *Scandinavian Journal of Forest Research*, (31)6: 618-625.
- 92. Winterdahl, M., Laudon, H., Lyon, S., Pers, C., Bishop, K.** 2016. Sensitivity of stream dissolved organic carbon to temperature and discharge: Implications of future climates. *Journal of Geophysical Research: Biogeosciences*, (121)1: 126-144.
- 93. Winterdahl, M., Wallin, M., Huseby-Karlsen, R., Laudon, H., Öquist, M., Lyon, S.** 2016. Decoupling of carbon dioxide and dissolved organic carbon in boreal headwater streams. *Journal of Geophysical Research: Biogeosciences*, 121, 2630-2651.
-

Populärvetenskapliga publikationer

Future Forests ger årligen ut två nummer av tidningen Skog & Framtid som når över 200 000 skogsägare och övriga prenumeranter. Programmet ger även regelbundet ut ett nyhetsbrev med för programmet aktuella händelser. Dessutom har Future Forests under året varit med och finansierat deltagandet i 10 övriga rapporter i populärvetenskapligt format.

---

1. Skog & Framtid,
Nr 1, 2016

2. Skog & Framtid,
Nr 2, 2016

3. Future Forests update,
februari 2016

4. Future Forests update,
april 2016

5. Future Forests update,
maj 2016

6. Future Forests update,
juni 2016

7. Future Forests update,
september 2016

8. Future Forests update,
december 2016

9. Appelqvist, C., Wallertz, K., von Essen M., Sollander E. 2016. Målan-

passad ungskogsskötsel. Rapport nr 13. Skogsstyrelsen.

10. Berlin, M., Bärning, L., Andersson Gull, B., Persson, T., Almqvist, C., Jansson, G., Högberg, K-A. "Bättre klimatanpassning i nya Plantval". skogforsk.se/Nr 94-2016

11. Berlin, M., Persson, T., Jansson, G., Haapanen, M., Ruotsalainen, S., Bärning, L., Andersson Gull, B. "Nya klimatanpassade förflyttningfunktioner för tall i Sverige och Finland". skogforsk.se/Nr 62-2016

12. Bärning, L., Berlin, M., Andersson Gull, B. "Nya klimatdata ger bättre anpassning av skogsodlingsmaterial av tall". skogforsk.se/Nr 54-2016.

13. Danell, K., Bergström, R. Mattsson, L., Sörlin, S. (red.) 2016. Jaktens historia i Sverige: Vilt – människa – samhälle – kultur.

14. Mårald, E. "1900-talets skogshistoria påverkar synen på framtiden", Skogshistoriska sällskapets årsskrift, 2016, 22-31.

15. Nilsson, U. 2016. Medförfattare till KSLAT.

16. Sandström, C. 2016. Medförfattare till KSLAT.

17. Sténs, A. 2017. "Forskning för ett reflexivt, variationsrikt och hållbart skogsbruk". Impact case study, Planeringsenheten, Umeå universitet.

18. Sténs, A. 2017. Implementering av kulturella ekosystemtjänster i skogsbruksplaner. Exempel från tre olika skogsägare. Norra Skogsägarna/Umeå universitet.

Intervjuer och förekomst i media

Under 2016 har Future Forests och programmets forskare intervjuats eller på annat sätt förekommit i olika typer av media 129 gånger.

1. Beland Lindahl, K. Intervju "Sverige har valt mer-av-allt-vägen". Artikel i Skog & Framtid, Nr 1 2016.
2. Beland Lindahl, K. omnämns "Skogen – en spelare i EU:s klimatpolitik". Artikel på nätet, fackpress, 2 juni. <http://tidningensyrene.se/2016/nummer-69/den-svenska-skogen-en-spelare-eus-klimatpolitik/>
3. Bergh, J. Intervju "Tre missuppfattningar om skog och klimat". Artikel i Skog & Framtid, Nr 1 2016.
4. Bergh, J. Intervju "Bättre att använda skogen än bara låta den stå". Artikel i Skog och Industri, Nr 1 2016.
5. Bergh, J. Intervju "Vad händer med klimatet och hur påverkar det vår skog?". Artikel i Vida Nytt, Nr 1, sid 6, 2016.
6. Bergh, J. Intervju "Vi måste se skillnad på vad som är klimatnytta och andra miljövärden". Artikel i Ta-i TRÄ, Derome skog, Nr 1, sid 8-9, 2016.
7. Bergh, J. Intervju "Klimatfrågan en framtidsrend i träbyggande, Artikel i Södra kontakt, Nr 2, sid 44, 2016.
8. Bergh, J. Intervju "Forskare sätter fart på skogen" Sveriges radio, Vetandets värld. Sändes i december-januari.
9. Bergh, J. Intervju "Ett aktivt skogsbruk är bra för klimatet". Artikel i Skog Supply, den 28 januari 2016.
10. Bergh, J. omnämns "Städa upp o klimatdebatten". Artikel på nätet, fackpress. 29 januari. <http://www.skogen.se/nyheter/stada-upp-i-klimatdebatten>
11. Bergh, J. och Future Forests omnämns "Ett aktivt skogsbruk är bra för klimatet". Artikel på nätet, fackpress, 28 januari. http://www.skog-supply.se/article/view/237762/ett_aktivt_skogsbruk_ar_bra_for_klimatet#.WC6ybbl-hDmE
12. Bergh, J. Intervju "Utrymme för kollagring på norra halvklotet". Vetenskapsradion. Sändes under januari och februari 2016.
13. Bergh, J. och Future Forests omnämns "Så här räddar skogen klimatet". Artikel i fackpress. Skog & Industri, 4 april.
14. Bergh, J. och Future Forests omnämns "Hög tillväxt ger störst klimatnytta". Artikel i fackpress, 28 april.
15. Bergh, J. och Future Forests omnämns "Bättre använda skogen än låta den stå". Artikel i dagspress, 11 maj.
16. Bergh, J. Intervju "En skogskväll med klimatet i fokus". Artikel i Smålandsposten, den 28 juli.
17. Bergh, J. omnämns "Hållbarhet i fokus på Mellanskogselmia". Artikel på nätet, fackpress. 23 augusti. <http://www.lantbruk.com/skog/hallbarhet-i-fokus-pa-mellanskogselmia>
18. Bergh, J. Intervju "Hur ska vi sköta Europas skogar för bästa klimatnytta?" Klotet, Sveriges radio P1 den 26 oktober och vid ett antal tillfällen efter detta. <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/797218?programid=3345>
19. Bishop, K. & Eklöf, K. Intervju "Gäckande kvicksilver utmaning för forskarna". Artikel i Skog & Framtid, Nr 1 2016.
20. Boberg, J. och Future Forests omnämns "Risk för nya svamparter med

ett mildare klimat". Artikel i fackpress. Land – Lantbruk, 15 januari.

21. Boberg, J., Klapwijk, M. i intervju och Future Forests omnämns "Hoten allt fler mot gotländska skogar". Artikel i dagspress. Gotlands Allehanda, 26 maj.

22. Felton, A. omnämns "Ond cirkel för tall i syd". Artikel på nätet, fackpress. Skogen, 4 januari. <http://www.skogen.se/nyheter/ond-cirkel-for-tall-i-syd>

23. Felton, A. Intervju "Blandskogar bättre i de flesta avseenden". Artikel i Skog & Framtid, Nr 1 2016.

24. Felton, A. Intervju "Många fördelar med blandskog" i Skogsägaren, September. <http://www.skogsagaren.se/manga-fordelar-med-blandskog/>

25. Future Forests omnämns "Ekosystem i skoglig planering". Artikel på nätet, fackpress. 10 januari. <http://www.atl.nu/skog/ekosystemtjanster-i-skoglig-planering/>

26. Future Forests omnämns "Kalhyggena innebär en stor klimatskada". Insändare på nätet, dagspress. 8 januari. <http://www.norrteljetidning.se/opinion/debatt/kalhyggena-innebar-en-stor-klimatskada>

27. Future Forests omnämns "Förlängda omloppstider kan öka skogsskador". Artikel på nätet, fackpress. 28 januari. <http://www.skogen.se/nyheter/forlangda-omloppstider-kan-oka-skogsskador>

28. Future Forests omnämns "Hygesfritt skogsbruk lyfts i riksdagen". Artikel på nätet och dagspress. 23-24 februari och 4 mars. <http://www.fria.nu/artikel/121885>

29. Future Forests omnämns "Klimatbjältar sätter sig vid förhandlingsbordet". Artikel på nätet, fackpress, 26 februari. <http://www.skogen.se/nyheter/klimatbjaltar-satter-sig-vid-forhandlingsbordet>

30. Future Forests omnämns "Lägg större kraft på skogens miljömål". Insändare i fackpress, 4 mars.

31. Future Forests omnämns "Future Forests får internationellt beröm". Notis på nätet, fackpress, 15 april. <http://www.skogssverige.se/nyheter/future-forests-far-internationellt-berom>

32. Future Forests omnämns "Future Forests i Almedalen". Notis på nätet, fackpress, 3 maj. <http://www.skogssverige.se/nyheter/future-forests-i-almedalen>

33. Future Forests omnämns "Kungen kommer till länet". Artikel på nätet, dagspress. Västerbottens Folkblad, 29 juni. <http://www.folkbladet.nu/1643331/kungen-kommer-till-lanet>

34. Future Forests omnämns "Kungen kommer till Umeå". Artikel på nätet, dagspress. Västerbottens Kuriren, 29 juni. <http://www.vk.se/1757468/kungen-kommer-till-umea-3>

35. Future Forests omnämns "Kungen inviger nya hovrätten i Umeå". Artikel i dagspress, Västerbottens-Kuriren, 6 juli.

36. Future Forests omnämns "Kungen kommer till Vindeln". Artikel i dagspress, Västerbottningen, 7 juli.

37. Future Forests omnämns "Riberdahl har förbrukat sitt förtroende". Insändare på nätet, fackpress. 8 juli. <http://www.lantbruk.com/skog/riberdahl-har-forbrukat-sitt-fortroende>

38. Future Forests omnämns "C och LRF rasar mot skogsutredare". Artikel på nätet, dagspress. 8 juli. <http://www.aftonbladet.se/senastenytt/ttnyheter/inrikes/article23141321.ab> <http://www.bohuslaningen.se/nyheter/sverige/c-och-lrf-rasar-mot-skogsutredare-1.3466728> <http://www.gp.se/nyheter/sverige/c-och-lrf-rasar-mot-skogsutredare-1.3466720> <http://www.hallandsposten.se/nyheter/>

[sverige/c-och-lrf-rasar-mot-skogsutredare-1.3466724](http://www.sverige/c-och-lrf-rasar-mot-skogsutredare-1.3466724)

<http://www.lt.se/nyheter/sverige/1.4051981-c-och-lrf-rasar-mot-skogsutredare>

<http://www.na.se/nyheter/sverige/1.4051987-c-och-lrf-rasar-mot-skogsutredare>

<http://www.norrteljetidning.se/nyheter/inrikes/1.4051975-c-och-lrf-rasar-mot-skogsutredare>

<http://www.sn.se/nyheter/inrikes/1.4197358-c-och-lrf-rasar-mot-skogsutredare>

<http://www.vlt.se/nyheter/omvarlden/1.4051969-c-och-lrf-rasar-mot-skogsutredare>

<http://www.folkbladet.nu/1649050/c-och-lrf-rasar-mot-skogsutredare>

<http://www.vk.se/1764339/c-och-lrf-rasar-mot-skogsutredare>

39. Future Forests omnämns "Vem ska äga skogen?". Insändare i dagspress samt på nätet. 9 juli. <http://www.laholmstidning.se/2016/07/09/vem-ska-aga-skogen/> <http://www.nsk.se/2016/07/09/vem-ska-aga-skogen/>

<http://www.skd.se/2016/07/09/vem-ska-aga-skogen/>

40. Future Forests omnämns "LRF: Utredaren av skogsvårdslagen kan inte vara kvar". Artikel på nätet, dagspress. 10 juli. <http://www.aftonkuriren.se/?p=105002>

41. Future Forests omnämns "Kraven på skogsutredarens avgång ökar". Artikel på nätet, dagspress. 12 juli. <http://www.dagensopinion.se/kraven-skogsutredarens-avg%C3%A5ng-%C3%B6kar>

- 42.** Future Forests omnämns "Bucht sparkar skogsutredare". Artikel på nätet, fackpress. 13 juli. <http://www.lantbruk.com/skog/bucht-spar-kar-skogsutredare>
- 43.** Future Forests omnämns "Äganderätten hotad för privata skogsägare". Insändare dagspress, 25 juli och debatterat 27 juli. <http://www.vlt.se/opinion/debatt/debatt-aganderatten-ar-hotad-for-privata-skogsagare>
- 44.** Future Forests omnämns "Skogshistoria på undantag". Insändare i dagspress, 29 juli.
- 45.** Future Forests omnämns "Självklart vill ingen förstatliga skogen". Insändare i dagspress och på nätet, Värmlands Folkblad, 2 augusti. <http://www.vf.se/asikter/debatt/sjalvklart-vill-ingen-forstatliga-skogen>
- 46.** Future Forests omnämns "Kungen på besök i länet". Artikel på nätet, dagspress. Västerbottens Folkblad, 1 september. <http://www.folkbladet.nu/1682172/kungen-pa-besok-i-lanet>
- 47.** Future Forests omnämns "Bildspel: Se Hans Majestäts besök här". Notis på nätet, dagspress, 1 september. <http://www.folkbladet.nu/1682537/bildspel-se-hans-majestats-besok-har>
- 48.** Future Forests omnämns "Skogslobbyister sprider myter". Insändare i dagspress, 26 augusti, 2 september. <http://www.dt.se/opinion/debatt/skogslobbyister-sprider-myter> <http://www.vf.se/asikter/debatt/skogslobbyister-sprider-myter>
- 49.** Future Forests omnämns "Kungen i länet: Gick direkt ut i skogen". Artikel på nätet, dagspress, 1 september. <http://www.vk.se/1802561/kungen-i-lanet-gick-direkt-ut-i-skogen>
- 50.** Future Forests omnämns "På besök i framtidens skog". Artikel i dagspress, 2 september.
- 51.** Future Forests omnämns "Kunglig glans över Future Forests forskning". Notis på nätet, fackpress, 7 september. <http://www.skogssverige.se/nyheter/kunglig-glans-over-future-forests-forskning>
- 52.** Future Forests omnämns "Staden behöver skogen". Artikel i dagspress, 8 september.
- 53.** Future Forests omnämns "500-åring fick kungligt besök". Artikel i dagspress, 9 september.
- 54.** Future Forests omnämns "Kunglig final på största forskningsprogrammet". Artikel i dagspress, 9 september.
- 55.** Future Forests omnämns "Prioritera klimatfrågan". Artikel i fackpress, 7 oktober.
- 56.** Future Forests omnämns "Future Forests skapar ringar på vattnet" Artikel på nätet, fackpress, 28 oktober. <http://www.skogssverige.se/nyheter/future-forests-skapar-ringar-pa-vattnet>
- 57.** Holmström, E. Intervju "Mer blandskog kan minska betesskadorna" Artikel i Skog & Framtid, nr 2 2016.
- 58.** Johansson, J. Intervju "Skogsprogrammet under lupp" http://www.sh.se/p3/ext/custom.nsf/news?openagent&key=skogsprogrammet_under_lupp_1480586407431 Södertörns högskola, 1 december.
- 59.** Laudon, H. Intervju för SVT "Markbundet kol tickande bomb" sändes i Västernorrland och Västerbotten 12 januari 2017.
- 60.** Laudon, H. omnämns "Synen på öppen publicering delar forskarna". Artikel på nätet, dagspress. 8 oktober. <http://www.dn.se/nyheter/sverige/synen-pa-oppen-publicering-delar-forskarna/>
- 61.** Lidskog, R. och Sjödin, D. omnämns "Storm värre än brand". Artikel i fackpress, 27 januari.
- 62.** Lundmark, T. och Future Forests omnämns "Positiva skogseffekter av klimatavtalet". Artikel på nätet, fackpress. 13 januari. <http://www.skogsaktuellt.se/artikel/49427/positiva-skogseffekter-av-klimatavtalet.html>
- 63.** Lundmark, T., Bergh, J. och Future Forests omnämns "Kal mark läcker koldioxid – frågan är hur länge?". Artikel i fackpress, Land – Lantbruk, 29 januari. Löfmarck, E. och Future Forests omnämns "Skogskonsulenten – skogspolitikens uttolkare på plats i skogen". Artikel på nätet, fackpress, 28 januari. <http://www.skogssverige.se/nyheter/skogskonsulenten-skogspolitikens-uttolkare-pa-plats-i-skogen>
- 64.** <http://www.skogssverige.se/nyheter/varldsledande-forskare-diskuterar-skog-och-klimat-pa-ksla>
- 65.** Lundmark, T. omnämns "Mer skog ger mindre CO2". Artikel i fackpress, Skogsägaren, 11 februari.
- 66.** Lundmark, T. omnämns "Kritik mot tillsättningen av ny GD på Skogsstyrelsen". Artikel på nätet, fackpress. 26 februari. <http://www.miljorapporten.se/27420.html>
- 67.** Lundmark, T. och Future Forests omnämns "Världsledande forskare diskuterar skog och klimat på KSLA". Artikel på nätet, fackpress, 20 maj.
- 68.** Lundmark, T. Intervju "Allt tydligare bild av skogens klimatnytta". Artikel i Skog & Framtid, Nr 2 2016.
- 69.** Lundmark, T. Artikel "Den brukade skogens klimatnytta". Biodiverse, sid 4-5. Nr 3 2016.
- 70.** Lundmark, T. Intervju "Vem betalar för finskogen?" <https://www.skogs-sallskapet.se/artiklar--reportage/artik->

lar/2016-10-06-vem-betalar-for-fin-skogen.html

71. Lundmark, T. Intervju "Hyggesbruk mest lönsamt" <https://www.skogs-sallskapet.se/artiklar--reportage/artiklar/2016-10-06-hyggesbruk-mest-lon-samt.html>

72. Lundmark, T. Intervju "Hyggesfritt skogsbruk" <http://www.norrtaljetidning.se/stockholm/norrtalje-kommun/stort-intresse-for-skogsbruk-utan-kalhyggen>

73. Lundmark, T. Intervju "Ny modell ska ge mer varierat skogsbruk" <http://www.skogsaktuellt.se/artikel/50454/ny-modell-ska-ge-mer-varierat-skogsbruk.html>

74. Lundmark, T. Intervju "Hur ser skogen ut 2050" <http://www.sveaskog.se/press-och-nyheter/nyheter-och-press-meddelanden/2016/hur-ser-skogen-ut-2050/> Löfmarck, E. och Future Forests omnämns "Erik Löfmarck om frihet och ansvar". Notis på nätet, fackpress, 20 april. <http://www.skogssverige.se/nyheter/erik-lofmark-om-frihet-och-ansvar>

75. Löfmarck, E. Intervju "Oprecist – men idag enda alternativet". Artikel i Skog & Framtid, Nr 1 2016.

76. Mårald, E. omnämns "Skoglig stormakt – och sedan?". Artikel på nätet, fackpress, 27 januari.

77. Mårald, E. och Future Forests omnämns "Spricker enigheten om skogen?" Artikel på nätet, fackpress, 26 februari. <http://www.skogen.se/nyheter/spricker-enigheten-om-skogen>

78. Mårald, E. Intervju "Dags för ett nytt samhällskontrakt?" Artikel i Skog & Framtid, Nr 1 2016.

79. Mårald, E. Artikel "Skogsägande i Sverige: fritt men reglerat". Intervju av Jönsson, B. i Skogsvärden 2016, nr 4, s 17.

80. Mårald, E. omnämns "Mer variationsrikt – men varför?". Artikel i fackpress, 10 november.

81. Nilsson, U. omnämns "Myter och sanningar om contorta på välbesökt skogsdag". Artikel på nätet, fackpress, 15 juni. <https://www.skogssallskapet.se/artiklar--reportage/artiklar/2016-06-15-myter-och-sanningar-om-contorta-pa-valbesokt-skogsdag-i-jamtland.html>

82. Nilsson, U. omnämns "Plante-ringspunkten viktigare än avståndet vid föryngring". Artikel på nätet, fackpress, 15 juni. <https://www.skogssallskapet.se/artiklar--reportage/artiklar/2016-06-15-planteringspunkten-viktigare-an-avstandet-vid-foryngring.html>

83. Nilsson, U. omnämns "Björken ska röjas två gånger". Artikel på nätet, fackpress, 16 juni. <https://www.skogssallskapet.se/artiklar--reportage/artiklar/2016-06-16-bjorken-ska-rojas-tva-ganger.html>

84. Nilsson, U. omnämns "Björkskog kräver aktiv skötsel". Artikel på nätet, fackpress, 16 juni. <https://www.skogssallskapet.se/artiklar--reportage/artiklar/2016-06-16-bjorkskog-kraver-aktiv-skotsel.html>

85. Nilsson, U. omnämns "Granen reser sig på nio". Artikel i fackpress och på nätet, 27 september. <http://www.skogen.se/nyheter/granen-reser-sig-pa-nio>

86. Nilsson, U. Intervju "Fler mål gör skogen mer variationsrik" Artikel i Skog & Framtid, Nr 2 2016.

87. Nordin, A. och Future Forests omnämns "Skogshögskolans studenter hjälper regeringen skapa fossilfritt". Artikel på nätet, fackpress, 4 april. <http://statskoll.se/nyheter/skogshogskolans-studenter-hjalper-regeringen-med-fossilfritt/>

88. Nordin, A. och Future Forests omnämns "Skogen blir spelplats". Artikel i fackpress, 8 april.

89. Nordin, A. och Future Forests omnämns "Skogen befinner sig i en brytningstid". Artikel i fackpress, 8 april.

90. Nordin, A. och Future Forests omnämns "Bestäm hur du vill att det ska bli". Artikel i fackpress, Skogsägaren, 28 april.

91. Nordin, A., Sandström, C., Mårald, E. och Future Forests omnämns "På väg mot framtidens skog". Artikel i dagspress, Västerbottens Kuriren, 17 juni.

92. Nordin, A., Norrfalk, M., Löfmarck, E., Laudon, H., Sténs, A., Lundmark, T., Sonesson, J. och Future forests omnämns "Slutbetyget – efter åtta år och 300 miljoner ska forskningsprogrammet avslutas". Artikel i fackpress, 23 juni.

93. Nordin, A., Norrfalk, M. och Future Forests omnämns "Kungen kommer till Västerbotten". Artikel på nätet, dagspress. 24 augusti. <http://norr.se/nyheter/kungen-kommer-till-vasterbotten-har-ar-programmet-647782>

94. Nordin, A., Norrfalk, M. och Future Forests omnämns "Kungen till rätten under länsbesök". Artikel i dagspress, 25 augusti.

95. Nordin, A., Norrfalk, M. och Future Forests omnämns "Vindeln får kungligt besök". Artikel i dagspress, Västerbottningen, 1 september.

96. Nordin, A., Norrfalk, M. och Future Forests omnämns "Kungen hyllar svenska skogen: Växer så det knakar". Artikel på nätet och TV, 1 september. <http://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasterbotten/kungligt-besok-i-skogen-ut-anfor-vindeln>

97. Nordin, A. och Future Forests omnämns "Krönika av Oscar Stål".

Artikel på nätet, dagspress, 1 september. <http://www.folkbladet.nu/plus/1682539/oscar-stal-i-dag-larde-jag-mig-att-kungen-fikar-inte>

98. Nordin, A., Sténs, A. och Future Forests omnämns "Kungligt när forskarna gick i mål". Artikel på nätet, fackpress. 4 september. <http://www.lantbruk.com/skog/kungligt-nar-forskarna-gick-i-mal>

99. Nordin, A., Sténs, A. och Future Forests omnämns "Kungligt slut på forskningsprogram". Artikel i dagspress, 9 september.

100. Nordin, A. Intervju i tidningen ATL, mars.

101. Nordin, A. Krönika i tidningen Vi Skogsägare.

102. Nordin, A. Intervju i Mistras film om sin tvärvetenskapliga klimatforskning. <https://www.youtube.com/watch?v=8VQirlcwrxE>

103. Nordin, A. Intervju "Programchef med känsla för samverkan – och blåbär" Artikel i tidningen Skogen, januari 2017.

104. Nordström, E.-M. Artikel "Klimatmålen ökar behovet av svensk skogsråvara" i Skog & Framtid, Nr 2 2016.

105. Norrfalk, M., Nordin, A., Sandström, C. och Future Forests omnämns "Forskar om skogens framtid – i Vindeln". Artikel i dagspress, Västerbotens Folkblad, 2 september.

106. Norrfalk, M. och Future Forests omnämns "På marsch med skogens konung". Artikel i fackpress. 6 september. Nordin, A. och Future Forests omnämns "Välklädd monark på besök i länet". Artikel i dagspress, Västerbotens Folkblad, 2 september.

107. Ranius, T. Artikel "Risk för negativa effekter av stubbskörd" i Skog & Framtid, Nr 2 2016.

108. Ring, E. Webartikel "Ett tvärvetenskapligt perspektiv på skyddszoner i Norden". <http://www.slu.se/ew-nyheter/2016/10/ett-tvarvetenskapligt-perspektiv-pa-skyddszoner/>

109. Ring, E. och Future Forests omnämns "Ett tvärvetenskapligt perspektiv på skyddszoner i Norden". Notis på nätet, fackpress, 8 november. <http://www.skogssverige.se/nyheter/ett-tvarvetenskapligt-perspektiv-pa-skyddszoner-i-norden>

110. Roberge, J.-M. och Future Forests omnämns "Avsättning alternativ till hög omloppstid". Artikel på nätet, fackpress. 26 februari.

111. Roberge, J.-M. och Future Forests omnämns "Framtidens naturvård i skogen kräver nya lösningar". Notis på nätet, fackpress, 2 mars. <http://www.skogssverige.se/nyheter/framtidens-naturvard-i-skogen-kra-ver-nya-losningar>

112. Roberge, J.-M., Sténs, A., Sandström, C. och Future Forests omnämns "Kungligt besök för skogsforskning". Artikel i dagspress, 8 september.

113. Sandström, C. och Future Forests omnämns "Camilla Sandström leder forskning för grön samhällsomställning i Norge". Notis på nätet, fackpress, 11 januari. <http://www.skogssverige.se/nyheter/camilla-sandstrom-leder-forskning-for-gron-samhallsomstallning-i-norge>

114. Sandström, C. och Future Forests omnämns "Stora älgstammar stoppar variationen i skogarna". Artikel i fackpress, 1 juli.

115. Sandström, C. och Future Forests omnämns "Stora älgstammar hotar blandskogarna". Insändare på nätet, fackpress. 2 juli. <http://www.lantbruk.com/debatt/stora-algstammar-hotar-blandskogarna>

116. Sandström, C. och Future Forests omnämns "Skogen het fråga i Visby". Artikel i dagspress, 8 juli.

117. Sandström, C. omnämns "Fick sparken efter att ha diskuterat skogsägandet". Artikel på nätet, dagspress. 15 juli. <https://www.arbetaren.se/2016/07/15/fick-sparken-efter-att-ha-diskuterat-skogsagandet/>

118. Sandström, C. Intervjuad för artikel i Skogsforsks årsrapport.

119. Sonesson, J. och Future Forests omnämns "Rutiga skäl för hyggesfritt". Artikel i fackpress, 27 april.

120. Sponseller, R. och Future Forests omnämns "Allt mindre kväve läcker från skogen". Artikel på nätet, fackpress. 8 februari.

<http://www.atl.nu/skog/allt-mindre-kvave-lacker-fran-skogen/>

<http://www.skogssverige.se/nyheter/allt-mindre-kvave-lacker-ut-fran-skogen>

121. Stenlid, J. Artikel "Globalisering och klimat ändrar förutsättningarna i naturen" i Skog & Framtid, Nr 2 2016.

122. Stenlid, J. & Oliva, J. Artikel "Här har en ny skadesvamp slagit till" i Skog & Framtid, Nr 2 2016.

123. Stenlid, J. Intervju för artikel "Ny svamp angriper ungtallen" i ATL Skog, 16 oktober.

124. Sténs, A. och Future Forests omnämns "Kulturella ekosystem i skogsbruksplanen". Artikel på nätet, fackpress, 11 januari. http://www.skog-supply.se/article/view/235194/kulturella_ekosystemtjanster_i_skogsbruksplanen#.WC6wzLLhDmE

125. Sténs, A. och Future Forests omnämns "Fler ekotjänster genom skoglig planering". Artikel på nätet i fackpress. Lantbruk & Skogsland, 13 januari.

126. Sténs, A. och Future Forests omnämns "Planering ska göra ekotjänster synliga". Artikel i fackpress. Land – Lantbruk, 22 januari.

127. Sténs, A. Artikel "Skogsägande i Sverige: fritt men reglerat". Intervju av Jönsson, B. i Skogsvärden 2016, nr 4, s 17.

128. Sténs, A. Artikel "Tydligare bild av skogens sociala värden" i Skog & Framtid, Nr 1 2016.

129. Westin, K., Eriksson, L., Nordlund, A. Artikel "Förändrade värderingar påverkar skogsbruket" i Skog & Framtid, Nr 1 2016.

Vetenskapliga presentationer

Under 2016 har Future Forests forskning presenterats vid såväl nationella som internationella konferenser i syfte att etablera nya forskningskontakter och sprida programmets forskningsresultat till övriga forskarsamhället.

1. Beland Lindahl, K., Sandström, C. and Sténs A. March 2016. Alternative Pathways to sustainability: comparing forest governance models (focus on empirical analysis). Paper presented at the 1st International Forest Policy Meeting in Göttingen 2016. Manuscript for special issue of Forest Policy and Economics.
2. Berlin, M. Presentation "Release av nya Plantval" på konferensen "Plantans dagar" arrangerad av Skogforsk, Söråker 19-20 oktober.
3. Berlin, M. Presentation "Bruksområder baserade på nya forflytningsfunktioner" på avslutningsseminariet för NFR-projektet SustBreed "Bærekraftig skogplanteforedling - Genetisk gevinst eller genetisk diversitet – ja tack, begge deler!" arrangerat av NIBIO, Skogfrøverket og Norsk genressurssenter. Staur, Hamar 9 november.
4. Erlandsson, M., Bishop, K., Köhler, S., Amvrosiadi, N. 2016. The importance of water transit time and mineral dissolution kinetics for the flux of weathering products. In EGU General Assembly Conference Abstracts (Vol. 18, p. 9531). April.
5. Fahlvik, N. Presentation om resultat från en blandskogsstudie. På NordGens skogskonferens "Growing mixed forests – Waste or value for the future?". Växjö. 20-21 september.
6. Felton, A. Presentation (samt paneldeltagare) "The biodiversity benefits of mixtures: Overcoming the implementation gap". På NordGens skogskonferens "Growing mixed forests – Waste or value for the future?". Växjö. 20-21 september.
7. Forsell, N. Presentation "Bioenergy as a part of the forest industry - Future forest demand in Sweden" vid "World Bioenergy conference" Stockholm, 25 maj.
8. Keskitalo, C. Presentation "Invasive species management: examples from Sweden". Human Dimensions of Tree Health & Plant Biosecurity: An International Workshop. Imperial College, London, UK, 30 augusti.
9. Klapwijk, M. Presentation "Phenology and its effects on insect population dynamics", keynote speaker at IUFRO Climate induced range shifts in boreal forest pests, Sept-Iles, Quebec, Canada, 11-15 juli.
10. Klapwijk, M. Presentation "Invasive Species; legislation, management and attitudes". Maartje J Klapwijk, Louise Eriksson and other (2016) Workshop on Biological Invasions in Forests; IUFRO Forests and Biological Invasions task force, Shepherdstown, WV, USA, 18-21 juli.
11. Kraxner, F. Presentation "Modeling sustainable bioenergy potentials for Eurasia". Workshop "Forest of Northern Eurasia and Global Change". Krasnoyarsk, Russia, 8-18 augusti.
12. Lundmark, T. Presentation "Use or conserve the forest for climate change mitigation". Vid forskarmöte arrangerat av Future Forests "Forests, bioenergy and the Global climate", för ca 85 deltagare. KSLA, Stockholm, 22 juni.
13. Lundmark, T. Presentation "Broader insights on forest management in relation to carbon balance". På seminariet "Whole rotation carbon budgets in Swedish forests", KSLA, Stockholm, 23 september.
14. Johansson, J. Presentation "Participation and deliberation in Swedish forest governance: The process of initiating a National Forest Program".

På konferensen "The 1st International Forest Policy Meeting", Hann Münden, Tyskland 18-19 mars.

15. Laudon, H. Presentation "Catching the unexpected" Workshop med internationella forskare om mark, vegetation och vatten. Whitehorse, Kanada, 29 juni.

16. Laudon, H. Inledande presentation vid workshop "A management perspective on Aqua Incognita & beyond" med ett 30-tal internationella forskare i anslutning till "13th Annual Krycklan Symposium", Umeå 30 september.

17. Nilsson, U. Presentation på konferens om Ståndorts Index, Canterbury University, Christchurch, NZ, 10-12 februari.

18. Nilsson, U. Seminarium om tall och gran i Norrland. Skogforsk, Sävar, 14 januari.

19. Nilsson, U. Workshop om blandskogsbruk, Olofsfors, 10-11 mars.

20. Nilsson, U. Workshop om kontinuitetsskog, Luke, Finland, 19-20 april.

21. Nilsson, U. Workshop om avgångsmodeller, Luke, Finland, 10-11 augusti.

22. Nilsson, U. Moderator på Nord-Gens skogskonferens "Growing mixed forests – Waste or value for the future?". Växjö. 20-21 september.

23. Nilsson, U. Presentation på exkursionen "Flakaliden 30 år", 26 september.

24. Nordström, E.-M. Presentation "Future Forests Mash Up: In search of the social dimensions of future forests". På workshop inom ramen för Future Forests' tematiska arbetsgrupp "Skogens sociala värden". KSLA, Stockholm, 5 april.

25. Ring, E., Widenfalk, O., Jansson, G., Holmström, H., Högbom, L., Sonesson, J. 2016. Presentation "Characteristics of riparian forests on managed forest land in Sweden". På workshop organiserad av "The Northern European Network connecting Forests, Forestry and Water Issues" på Odalgården, Uppsala, 13 september.

26. Ring, E., Bjarnadóttir, B., Finér, L., Johansson, J., Libiete, Z., Lode, E., Sandström, C., Stupak, I., Sætersdal, M. 2016. Presentation "A Baltic Sea Perspective, Protection zones along surface water in the Nordic countries, Estonia and Latvia with forestry in focus: A review of legislation, forest certification standards and guidelines". Krycklan Symposium i Umeå, 28 September.

27. Roberge, J.-M. Presentation "Dead wood and other biodiversity structures: Can we restore boreal biodiversity?" (In French.) Invited scientific seminar at Université du Québec à Montréal (UQÀM). Montréal. 7 oktober.

28. Schepaschenko, D. Presentation "Modeling sustainable bioenergy potentials for Eurasia". Workshop "Forest of Northern Eurasia and Global Change". Krasnoyarsk, Russia, 8-18 augusti.

29. Stenlid, J. Presentation "Continental movement of fungi has resulted in unbalanced host relations and emerging diseases in forest ecosystems" vid "Tackling emerging fungal threats to animal health, food security and ecosystem resilience". Inbjuden talare med ca 300 deltagare, Royal Society, London, UK. 7 mars.

30. Stenlid, J. Presentation "Emerging diseases in forest ecosystems in Europe. Impact of trade and climate change" vid "International Symposium on Crop Protection" Keynote speaker ca 500 deltagare. Gent, Belgien. 17 maj.

31. Stenlid, J. Presentation "Heterobasidion & conifers - potentials for resistance breeding?" vid "HealGene-Car 1st meeting" invited speaker ca 70 deltagare. Punkaharju, Finland 7 juni.

32. Sténs, A.. Presentation "Future Forests Mash Up: In search of the social dimensions of future forests". På workshop inom ramen för Future Forests' tematiska arbetsgrupp "Skogens sociala värden". KSLA, Stockholm, 5 april.

33. Widmark, C. Presentation "Swedish non-industrial forest owners' attitudes toward environmental consideration". The Biennial meeting of the Scandinavian Society of Forest Economics, Oslo, 25-27 maj.

Presentationer för användare av forskningsresultat

Future Forests har under 2016 arbetat intensivt för att sprida programmets forskningsresultat till olika samhällsaktörer, vilket resulterade i 128 presentationer för externa mottagare.

1. Beland Lindahl, K. Presentation "Ökade anspråk på skogen: en internationell utblick" på seminariet "Biologisk mångfald i framtidens skog – Strategier för att kombinera naturvård och skogsproduktion" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 16 februari.

2. Beland Lindahl, K. Presentation på seminariet "En ny skogspolitik på väg – vem sätter agendan?" Future Forests och Region Västerbottens arrangemang under Almedalsveckan, Visby, 6 juli.

3. Bergh, J. Presentation "Skogens tillväxt och klimatnytta" på seminariet "Klimatet och framtidens skog – Styrning och skötsel som integrerar klimatnytta och klimatanpassning" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 17 februari.

4. Bergh, J. Föredrag "Om den brukade skogens kolbalans" på LRFs stämma med ca 350 deltagare. Vara, 21 mars.

5. Bergh, J. Föredrag om klimatförändringar och skogsbruk. För ett 50-tal deltagare från luftvårdsförbundet. Växjö, 21 april.

6. Bergh, J. Presentation "Skogsresursen som verktyg i omställning". För ca 150 deltagare från Svenska Kyrkan och egendomsnämndens förtroendevalda. Västerås, 16 juni.

7. Bergh, J. Presentation om "Skogens kolbalans" på Future Forests arrangemang under MellanskogsElmia, Sala, 19-20 augusti.

8. Bergh, J. Tre presentationer om "Skogens kolbalans" vid arrangemang av Södra och Uppvidinge kommun för ca 300 deltagare. Granhult, 28 juli.

9. Bergh, J. Presentation om "Skogens klimatnytta och bioenergins roll i omställningen". För ca 150 deltagare. På bioenergidagen, Växjö, 25 november.

10. Bergh, J. Presentation "Skogsskötsel för ökad klimatnytta". För ägarna av företaget Fiskars mfl. Arrangerat av Skogssällskapet, Finland.

11. Bishop, K. Presentation "Kvicksilver i skogens vatten: idag och i framtiden" på seminariet "Mark och vatten i framtidens skog – Nya möjligheter med styrning, skötsel och praktiska verktyg" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 18 februari.

12. Bishop, K. Presentation "Vassare tillbakablickar: En hjälp framåt för vattenförvaltning av skogsvatten". Under miljöövervakningsdagarna 2016 i Norrbotten "Tillbakablick och framåtblick". Arrangerat av Länsstyrelsen i Norrbottens län. Kiruna, 20-22 september.

13. Boberg, J. & Klapwijk, M. Presentation "Hur påverkas svamp- och insektsskador av blandskog?" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.

14. Boberg, J. & Klapwijk, M. Presentation "Hur påverkas svamp- och insektsskador av blandskog?" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindel, 16 juni.

- 15.** Boberg, J. Presentation i anslutning till miniexkursionen "Finns det almar i Visby i framtiden? Följ med i almsjukans spår" Future Forests och Skogsstyrelsens arrangemang under Almedalsveckan med 4 miniexkursioner i Botaniska trädgården, Visby, 5-6 juli.
- 16.** Boberg, J. & Klapwijk, M. Presentation "Skadegörare utmanar skogen i ett förändrat klimat" vid Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.
- 17.** Ellison, D. Presentation "What is the potential forest contribution to the Climate Policy Framework?" på seminariet "Klimatet och framtidens skog – Styrning och skötsel som integrerar klimatnytta och klimatanpassning" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 17 februari.
- 18.** Eriksson, L. Presentation på seminariet "Skogens roll i en förnybar bioekonomi – kan framtidsforskning visa vägen?" Future Forests och SLUs arrangemang under Almedalsveckan, Visby, 5 juli.
- 19.** Fahlvik, N. & Felton, A. Presentation "Skogens klimatnytta som mål – hur uppnås det och vilka blir konsekvenserna?" på seminariet "Klimatet och framtidens skog – Styrning och skötsel som integrerar klimatnytta och klimatanpassning" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 17 februari.
- 20.** Fahlvik, N. Presentation "Hur mycket blandskog finns det idag och vad är den skogspolitiska målsättningen?" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.
- 21.** Fahlvik, N. Presentation "Hur mycket blandskog finns det idag och vad är den skogspolitiska målsättningen?" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.
- 22.** Fahlvik, N. Presentation om röjningens inverkan på beståndsutveckling. På exkursionen "Tallskogsskötsel i södra Sverige" arrangerad av SLU, partnerskap Alnarp och Föreningen Skogen. Lenhovda, 6 oktober.
- 23.** Felton, A. Presentation "Skötsel för klimat och biologisk mångfald?" på seminariet "Biologisk mångfald i framtidens skog – Strategier för att kombinera naturvård och skogsproduktion" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 16 februari.
- 24.** Forsell, N. Presentation "Skogen som resurs i olika scenarier för framtida samhällsutveckling – räcker skogen till?" på seminariet "Klimatet och framtidens skog – Styrning och skötsel som integrerar klimatnytta och klimatanpassning" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 17 februari.
- 25.** Futter, M. Presentation "Behövs ett landskapsperspektiv för skogens vatten?" på seminariet "Mark och vatten i framtidens skog – Nya möjligheter med styrning, skötsel och praktiska verktyg" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 18 februari.
- 26.** Johansson, J. Presentation "Den goda och effektiva dialogen? Variationsrikt skogsbruk via nationella skogsprogrammet och adaptiv skötsel" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.
- 27.** Johansson, J. Presentation "Styrmedel och dialogprocesser i skogspolitiken" på seminariet "En ny skogspolitik på väg – vem sätter agendan?" Future Forests och Region Västerbottens arrangemang under Almedalsveckan, Visby, 6 juli.
- 28.** Johansson, J. Presentation "En ny skogspolitik på väg" på Skogsstyrelsens chefsforum, Åkersberga, 28 november.
- 29.** Johansson, J. Presentation "Möjligheter och hinder för effektiv dialog och samverkan i skogspolitiken" vid Future Forests seminarium "Dialog och samverkan i den nya bioekonomin" på seminariedagen "Samverkan om skog skapar möjligheter i den nya bioekonomin" i samband med Västerbotten på Grand, Grand Hôtel, Stockholm, 30 januari, 2017.
- 30.** Keskitalo, C. Presentation "Anpassar sig skogsbruket till klimatförändringar?" på seminariet "Klimatet och framtidens skog – Styrning och skötsel som integrerar klimatnytta och klimatanpassning" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 17 februari.
- 31.** Keskitalo, C. Presentation på seminariet "Så tacklar vi nya hot mot skogen – ensam är inte stark" Future Forests och SLUs arrangemang under Almedalsveckan, Visby, 5 juli.
- 32.** Keskitalo, C. Presentation i anslutning till miniexkursionen "Finns det almar i Visby i framtiden? Följ med i almsjukans spår" Future Forests och Skogsstyrelsens arrangemang under Almedalsveckan med 4 miniexkursioner i Botaniska trädgården, Visby, 5-6 juli.
- 33.** Keskitalo, C. Presentation på Future Forests arrangemang under MellanskogsElmia, Sala, 19-20 augusti.
- 34.** Klapwijk, M. Presentation i anslutning till miniexkursionen "Finns det almar i Visby i framtiden? Följ med i almsjukans spår" Future Forests och Skogsstyrelsens arrangemang under Almedalsveckan med 4 miniexkursioner i Botaniska trädgården, Visby, 5-6 juli.
- 35.** Klapwijk, M. Presentation samt demonstration av skadegörare på Future

Forests arrangemang under Mellan-skogsElmia, Sala, 19-20 augusti.

36. Korosuo, A. Presentation "Hur kommer den globala efterfrågan på skog att se ut?" på seminariet "Skogens roll i en förnybar bioekonomi – kan framtidsforskning visa vägen?" Future Forests och SLUs arrangemang under Almedalsveckan, Visby, 5 juli.

37. Laudon, H. Presentation "Skogen, vattnet och kolet" Vetenskapsrådet, Stockholm, 4 februari.

38. Laudon, H. Moderator och inledning på seminariet "Mark och vatten i framtidens skog – Nya möjligheter med styrning, skötsel och praktiska verktyg" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 18 februari.

39. Laudon, H. Presentation "Skogen, marken och vattnet: Vet vi allt vi behöver veta? Vattenmyndigheten, Luleå, 23 mars.

40. Laudon, H. Presentation "Kantzoner – vattnets bästa vän" Havs och Vattenmyndigheten, Stockholm, 9 maj.

41. Laudon, H. Presentation "Tankar och skötsel kring vatten" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.

42. Laudon, H. & Futter, M. Presentation "Tankar och skötsel kring vatten" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.

43. Laudon, H. & Futter, M. Presentation "Ny kunskap gynnsam för skogens vatten" vid Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

44. Laudon, H. Presentation "Welcome to the land of opportunity – Soils,

water and forest" Krycklan symposium, Umeå, 28 september.

45. Laudon, H. Presentation "Skogens vatten eller femtio nyanser av brunt" vid "Vattendagarna och Vattenorganisationernas Riksmöte". Umeå, 26 oktober.

46. Lidberg, W., Sonesson, J., Lundström, J. Presentation "Nya möjligheter att sköta skogen för att skydda dess vatten" på seminariet "Mark och vatten i framtidens skog – Nya möjligheter med styrning, skötsel och praktiska verktyg" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 18 februari.

47. Lidskog, R. Presentation "Skogens vatten: hur hanterar vi osäkerhet och risk?" på seminariet "Mark och vatten i framtidens skog – Nya möjligheter med styrning, skötsel och praktiska verktyg" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 18 februari.

48. Lundmark, T. Moderator vid paneldebatt med externa deltagare "Om variationsrikt skogsbruk" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.

49. Lundmark, T. Moderator vid paneldebatt med externa deltagare "Om variationsrikt skogsbruk" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.

50. Lundmark, T. Presentation av forskningsresultat för Norrskogs forskningsstiftelses styrelse. 28 juni.

51. Lundmark, T. Presentation på seminariet "Klimatneutral eller fossiloberoende – vad ska vi ha skogen till?" Future Forests och SLUs arrangemang under Almedalsveckan, Visby, 5 juli.

52. Lundmark, T. Presentation "Klimatneutral eller fossiloberoende – vad ska vi ha skogen till?" Vid skogsägarmöte

med ca 70 deltagare. Vindeln, 25 augusti.

53. Lundmark, T. Presentation "Den brukade skogens klimatnytta" vid Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

54. Lundmark, T. Presentation "Hyggesfritt" med ca 120 deltagare, Norrtälje, 3 oktober.

55. Lundmark, T. Expertpanel om klimatförändring vid kulturarrangemanget "Grismanifestet" med ett 100-tal deltagare. Vindeln, 12 oktober.

56. Lundmark, T. Presentation "Skogskötsel" vid skogsägarmöte i Strömsund för ett 30-tal skogsägare, 28 december.

57. Lundmark, T. Introduktion och moderator vid Future Forests seminarium "Ekologisk kompensation – vad kan det betyda för skogssektorn" på seminariedagen "Samverkan om skog skapar möjligheter i den nya bioekonomin" i samband med Västerbotten på Grand, Grand Hôtel, Stockholm, 30 januari, 2017.

58. Lundmark, T. Introduktion vid Future Forests seminarium "Hyggesfritt skogsbruk" på seminariedagen "Samverkan om skog skapar möjligheter i den nya bioekonomin" i samband med Västerbotten på Grand, Grand Hôtel, Stockholm, 30 januari, 2017.

59. Löfmarck, E. Presentation "Mellan frihet och ansvar: skogsägarnas beslutsfattande kring miljö och produktion" på seminariet "Biologisk mångfald i framtidens skog – Strategier för att kombinera naturvård och skogsproduktion" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 16 februari.

- 60.** Löfmarck, E. Presentation "Frihet under ansvar för variationsrikt skogsbruk?" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.
- 61.** Löfmarck, E. Presentation "Frihet under ansvar för variationsrikt skogsbruk?" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.
- 62.** Löfmarck, E. Presentation "Rådgivning, kunskap och utvärderingsmöjligheter i skogsbruket" för anställda vid Länsstyrelsen, Örebro, 16 december.
- 63.** Mårald, E. Presentation "Sverige en skoglig stormakt, ... vad händer sen?" På föredragskväll arrangerad av Ladviks Skogsbrukarklubb och Föreningen Skogen. Stockholm, 16 februari.
- 64.** Mårald, E. Presentation "Hur ser framtidens samhällskontrakt ut, vem bestämmer och gör avvägningar?" på seminariet "Klimatet och framtidens skog – Styrning och skötsel som integrerar klimatnytta och klimatanpassning" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 17 februari.
- 65.** Mårald, E. Presentation för Skogsstyrelsens sektorsråd, Umeå 6 april.
- 66.** Mårald, E. Presentation "Tönnersjö – ett föränderligt landskap format av varierande idéer" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.
- 67.** Mårald, E. Presentation "Kulbäcksliden – ett föränderligt landskap format av varierande idéer" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.
- 68.** Mårald, E. Presentation "Värderingar och framtidens lantbruk" på konferensen "Lantbruk: Mat och klimatasvar 1,5°" arrangerad av Future Agriculture. Norra Latin, Stockholm, 26 oktober.
- 69.** Mårald, E. Presentation "Hur kommer det sig att Sverige blev en skogsindustriell stormakt?" En del av seminarieserien MedVetenskap på Skogsmuseet i Lycksele. 14 november.
- 70.** Mårald, E., Nordin, A. & Sandström, C. Presentation "Future Forests – Är det dags för ett nytt samhällskontrakt för skogen?" på Skogsstyrelsens chefsforum, Åkersberga, 28 november.
- 71.** Mårald, E. & Sandström, C. Presentation "Modeller för samverkan – förr, nu och i framtiden" vid Future Forests seminarium "Dialog och samverkan i den nya bioekonomin" på seminariedagen "Samverkan om skog skapar möjligheter i den nya bioekonomin" i samband med Västerbotten på Grand, Grand Hôtel, Stockholm, 30 januari, 2017.
- 72.** Nilsson, U. Presentation och workshop om planteringsförband tillsammans med Holmen Skog. 12 januari.
- 73.** Nilsson, U. Workshop om §6 tillsammans med SKS, 19 januari.
- 74.** Nilsson, U. Workshop om polytax med SKS, 26 januari.
- 75.** Nilsson, U. Seminarium om Future Forests på bolagsstämman, Gustafsborgs Säteri, 30 januari.
- 76.** Nilsson, U. Presentation på exkursion om variationsrikt skogsbruk. Linköping, 27 april.
- 77.** Nilsson, U. Presentation på exkursion om förnygring och gallring tillsammans med Skogssällskapet, Östersund, 1 juni.
- 78.** Nilsson, U., Felton, A., Sandström, C. Presentation "Blandskogens möjligheter och begränsningar" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.
- 79.** Nilsson, U., Felton, A., Holmström, E. Presentation "Blandskogens produktion och biodiversitet" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.
- 80.** Nilsson, U. Presentation i samband med Föreningen Skogens Höstexkursion, arrangerad av Föreningen skogen och Norrskogs forskningsstiftelse, 31 augusti.
- 81.** Nilsson, U. Presentation på exkursion om röjning och förband, arrangerad av Skogssällskapet, Lettland, 28-29 september.
- 82.** Nilsson, U. Presentation på exkursion om tallskogsskötsel i Småland, 6 oktober.
- 83.** Nilsson, U. Webseminarium "Gallring av tall" för Skogssällskapet, 1 november.
- 84.** Nilsson, U. Presentation på "Skogskväll om röjning" arrangerat av SKS, Göteborg, 16 november.
- 85.** Nilsson, U. Seminarium om "Gallring och vilt" för Skogssällskapet, Krusenberg, 24 november.
- 86.** Nilsson, U. Presentation på exkursion om tall och gran, Vindeln, 20 december.
- 87.** Nordin, A. Högtidstal "På spaning efter framtidens skogsbruk" på "KSLAs högtidssammankomst" för ca 500 deltagare. Stockholm, 28 januari.
- 88.** Nordin, A. Presentation "Klimat och skogsbruk i Future Forests" på seminariet "Klimatet och framtidens skog – Styrning och skötsel som integrerar klimatnytta och klimatanpassning"

under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 17 februari.

89. Nordin, A. & Sandström, C. Sammanfattning och avslutning av dagen på seminariet "Klimatet och framtidens skog – Styrning och skötsel som integrerar klimatnytta och klimatanpassning" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 17 februari.

90. Nordin, A. Presentation på temat "SLU – världsledande forskning om skog som bedrivs i länet" då Västerbottens riksdagsledamöter samt riksdagens andre vice talman besökte SLU, 7 mars.

91. Nordin, A. presentation vid möte mellan Nationella Skogsprogrammet och SLU-studenter. SLU kårhus, 4 april.

92. Nordin, A. Presentation för Mistras styrelse. Stockholm, maj.

93. Nordin, A., Sandström, C., Espmark, K., Felton, A., Sonesson, J., Gunulf-Åberg, A., Lundmark, T. Presentationer/panelister "Blädning eller hyggesfritt skogsbruk – trädkontinuitet på beståndsnivå med syfte att skapa variation på landskapsnivå" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.

94. Nordin, A., Sandström, C., Espmark, K., Felton, A., Sonesson, J., Gunulf-Åberg, A., Lundmark, T. Presentationer/panelister "Blädning eller hyggesfritt skogsbruk – trädkontinuitet på beståndsnivå med syfte att skapa variation på landskapsnivå" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.

95. Nordin, A. & Sandström, C. Inledning och avslutande ord vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.

96. Nordin, A. & Sandström, C. Inledning och avslutande ord vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.

97. Nordin, A. Presentation på seminariet "Skogens roll i en förnybar bioekonomi – kan framtidsforskning visa vägen?" Future Forests och SLUs arrangemang under Almedalsveckan, Visby, 5 juli.

98. Nordin, A. Presentation på seminariet "En ny skogspolitik på väg – vem sätter agendan?" Future Forests och Region Västerbottens arrangemang under Almedalsveckan, Visby, 6 juli.

99. Nordin, A. & Nilsson, U. Presentation "Adaptiv skogsskötsel tar tillvara skogens många nyttor" vid Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

100. Nordin, A. Presentation för Rektors ledningsråd, september.

101. Nordin, A. Presentation vid SLU mingel för lobbyister och EU parlamentariker. Bryssel, oktober.

102. Nordin, A. Introduktion vid Future Forests seminarium "Dialog och samverkan i den nya bioekonomin" på seminariedagen "Samverkan om skog skapar möjligheter i den nya bioekonomin" i samband med Västerbotten på Grand, Grand Hôtel, Stockholm, 30 januari, 2017.

103. Nordström, E.-M. Presentation "På spaning efter framtidens skogsbruk" på "Skogens Dag" arrangerad av Skogsklubben på SLU, Umeå, 25 februari.

104. Norrfalk, M. & Nordin, A. Inledande presentation vid Future Forests exkursion "Future Forests – forskning

om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

105. Poudel, B. Presentation "Den brukade skogens roll i atmosfärens kolbalans" på seminariet "Klimatet och framtidens skog – Styrning och skötsel som integrerar klimatnytta och klimatanpassning" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 17 februari.

106. Ranius, T. Presentation "Strategier för fördelning av naturvärden i landskapet" på seminariet "Biologisk mångfald i framtidens skog – Strategier för att kombinera naturvård och skogsproduktion" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 16 februari.

107. Roberge, J-M. & Felton, A. Presentation "Omloppstider och blandskogsskötsel i relation till skogens värden" på seminariet "Biologisk mångfald i framtidens skog – Strategier för att kombinera naturvård och skogsproduktion" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 16 februari.

108. Roberge, J-M. Presentation "En ny forskningsinfrastruktur presenteras" vid Future Forests seminarium "Ekologisk kompensation – vad kan det betyda för skogssektorn på seminariedagen "Samverkan om skog skapar möjligheter i den nya bioekonomin" i samband med Västerbotten på Grand, Grand Hôtel, Stockholm, 30 januari, 2017.

109. Roberge, J-M. Presentation "Effekter av restaurering på skogens struktur och insekter" Inbjuden till Svenska naturskyddsföreningen. Stockholm, 9 mars.

110. Sandström, C. Presentation "Från praktik till politik: skogens vatten i ett landskapsperspektiv" på seminariet "Mark och vatten i framtidens skog – Nya möjligheter med styrning, skötsel

och praktiska verktyg" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 18 februari.

111. Sandström, C. Inledning och sammanfattning av dagen på seminariet "Biologisk mångfald i framtidens skog – Strategier för att kombinera naturvård och skogsproduktion" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 16 februari.

112. Sandström, C. Presentation på seminariet "Skogens roll i en förnybar bioekonomi – kan framtidsforskning visa vägen?" Future Forests och SLUs arrangemang under Almedalsveckan, Visby, 5 juli.

113. Sandström, C. & Mårald, E. Presentation "Är det dags för ett nytt samhällskontrakt för skogen?" vid Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

114. Sandström, C. Presentation på seminariet "En ny skogspolitik på väg – vem sätter agendan?" Future Forests och Region Västerbottens arrangemang under Almedalsveckan, Visby, 6 juli.

115. Sandström, C. Presentation "Från praktik till politik – skogens vatten i ett landskapsperspektiv" vid "Vattendagarna och Vattenorganisationernas Riksmöte". Umeå, 26 oktober.

116. Sandström, C. Moderator vid Future Forests seminarium "Dialog och samverkan i den nya bioekonomin" på seminariedagen "Samverkan om skog skapar möjligheter i den nya bioekonomin" i samband med Västerbotten på Grand, Grand Hôtel, Stockholm, 30 januari, 2017.

117. Sonesson, J. & Mårald, E. Presentation "En dialogprocess för hyggesfritt skogsbruk" på seminariet "Biologisk

mångfald i framtidens skog – Strategier för att kombinera naturvård och skogsproduktion" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 16 februari.

118. Sonesson, J. Presentation "Frö och plantor för framtidens klimat" vid Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

119. Sponseller, R. Presentation "Varför minskar kväveläckaget från skogsmark?" på seminariet "Mark och vatten i framtidens skog – Nya möjligheter med styrning, skötsel och praktiska verktyg" under Future Forests Week på KSLA, Stockholm, 18 februari.

120. Stenlid, J. Presentation på seminariet "Så tacklar vi nya hot mot skogen – ensam är inte stark" Future Forests och SLUs arrangemang under Almedalsveckan, Visby, 5 juli.

121. Stenlid, J. Presentation i anslutning till miniexkursionen "Finns det almar i Visby i framtiden? Följ med i almsjukans spår" Future Forests och Skogsstyrelsens arrangemang under Almedalsveckan med 4 miniexkursioner i Botaniska trädgården, Visby, 5-6 juli.

122. Stenlid, J. Presentation "Invasiva skadegörare i skogen" samt demonstration av skadegörare på Future Forests arrangemang under MellanskogsElmia, Sala, 19-20 augusti.

123. Sténs, A. Presentation "Skogsägarna och skogens sociala värden: landsbygdsperspektiv på friluftslivet", Inbjuden talare, Naturvårdsverkets tankesmedja för friluftsliv, 13-14 april.

124. Sténs, A. Inbjuden debattör Framtidstanken. Sundsvall, 17 maj. <http://www.framtidstanken.se/home/norrland-fyra-punkt-noll/>

125. Sténs, A. Presentation "Variationsrikt skogsbruk i Sverige: en kort historik" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.

126. Sténs, A. Presentation "Variationsrikt skogsbruk i Sverige: en kort historik" vid Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.

127. Sténs, A. & Roberge, J.-M. Presentation "Skoglig naturvård: vart vill vi och hur når vi dit?" vid Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

128. Sténs, A. Presentation "Från monokultur till variation?: om det moderna skogsbrukets historia", inbjuden talare till Naturskyddsföreningens skogs nätverksträff, 16 oktober.

Organisationsansvar för möten och exkursioner

Future Forests har anordnat en rad olika seminarier, workshops och exkursioner under året. För att nämna några av de större aktiviteterna anordnades i februari "Future Forests Week" på KSLA, i juni två stora exkursioner i norra respektive södra Sverige på temat "Ett mer variationsrikt skogsbruk", i juli flertalet seminarier och miniexkursioner under Almedalsveckan och i september en exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" där Kung Carl XI Gustaf var hedersgäst.

1. Bishop, K. Organisation av workshop inom ramen för tematisk arbetsgrupp "Forestry, mercury and good ecological status: What to do when the best is not good enough?" Stockholm, 2 februari.
2. Boberg, J. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week" för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.
3. Boberg, J. Organisation av miniexkursionen "Finns det almar i Visby i framtiden? Följ med i almsjukans spår" Future Forests och Skogsstyrelsens arrangemang under Almedalsveckan med 4 miniexkursioner i Botaniska trädgården, Visby, 5-6 juli.
4. Boberg, J. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.
5. Felton, A. & Nilsson, U. Organisation av Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.
6. Felton, A. & Nilsson, U. Organisation av Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.
7. Futter, M. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week" för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.
8. Futter, M. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.
9. Gruffman, L. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week" för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.
10. Gruffman, L. Organisation av releasemingel i samband med Future Forests specialnummer "Future Forests: Pathways to sustainable use" i Ambio för ca 40 deltagare, Mistra, Stockholm, 17 februari.
11. Gruffman, L. Organisation av Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.
12. Gruffman, L. Organisation av Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.
13. Gruffman, L. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Konung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.
14. Klapwijk, M. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week"

för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.

15. Klapwijk, M. Organisation av miniexkursionen "Finns det almar i Visby i framtiden? Följ med i almsjukans spår" Future Forests och Skogsstyrelsens arrangemang under Almedalsveckan med 4 miniexkursioner i Botaniska trädgården, Visby, 5-6 juli.

16. Klapwijk, M. Organisation av Future Forests arrangemang under MellanskogsElmia, Sala, 19-20 augusti.

17. Klapwijk, M. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

18. Laudon, H. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week" för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.

19. Laudon, H. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

20. Laudon, H. Organisation av "13th Annual Krycklan Symposium" med fokus på kantzoner mot vatten och dikesrensning för ett 80-tal deltagare. Umeå 28-29 september.

21. Laudon, H. Organisation av workshop "A management perspective on Aqua Incognita & beyond" med ett 30-tal internationella forskare i anslutning till "13th Annual Krycklan Symposium", Umeå 30 september.

22. Laudon, H. Organisation av exkursion för markägare i Vindeln, 8 oktober.

23. Lidskog, R. Organisation av workshop inom ramen för tematisk arbetsgrupp "Forestry, mercury and

good ecological status: What to do when the best is not good enough?" Stockholm, 2 februari.

24. Lundmark, T. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week" för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.

25. Lundmark, T. Organisation av Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.

26. Lundmark, T. Organisation av Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.

27. Lundmark, T. Organisation av seminariet "Forests, bioenergy and the Global climate", för ca 85 deltagare. KSLA, Stockholm, 22 juni.

28. Lundmark, T. Organisation av Future Forests deltagande under Almedalsveckan. Visby, 3-10 juli.

29. Lundmark, T. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

30. Lundmark, T. Organisation av seminariet "Whole rotation carbon budgets in Swedish forests", KSLA, Stockholm, 23 september.

31. Lundmark, T. Organisation av forskarmöte inför EUBCE-konferensen 2017, Arlanda, 8 december.

32. Lundmark, T. Organisation av Future Forests seminariedag på temat "Samverkan om skog skapar möjligheter i den nya bioekonomin" i samband med Västerbotten på Grand, Grand Hôtel, Stockholm, 30 januari, 2017.

33. Mossing, A. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week"

för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.

34. Mossing, A. Organisation av Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.

35. Mossing, A. Organisation av Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.

36. Mossing, A. Organisation av seminariet "Forests, bioenergy and the Global climate", för ca 85 deltagare. KSLA, Stockholm, 22 juni.

37. Mossing, A. Huvudansvarig för organisation och samordning av Future Forests deltagande under Almedalsveckan. Visby, 3-10 juli.

38. Mossing, A. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

39. Mossing, A. Organisation av Future Forests seminariedag på temat "Samverkan om skog skapar möjligheter i den nya bioekonomin" i samband med Västerbotten på Grand, Grand Hôtel, Stockholm, 30 januari, 2017.

40. Mårald, E. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week" för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.

41. Mårald, E. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

42. Nilsson, U. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week" för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.

- 43.** Nilsson, U. Organisation av exkursion om variationsrikt skogsbruk. Linköping, 27 april.
- 44.** Nilsson, U. Organisation av exkursion om förnygring och gallring tillsammans med Skogssällskapet, Östersund, 1 juni.
- 45.** Nilsson, U. Organisation av exkursion om tallskogsskötsel i Småland, 6 oktober
- 46.** Nilsson, U. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.
- 47.** Nordin, A. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week" för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.
- 48.** Nordin, A. Organisation av Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Tönnersjöheden, 14 juni.
- 49.** Nordin, A. Organisation av Future Forests exkursion "Ett mer variationsrikt skogsbruk" för ett 100-tal deltagare. Vindeln, 16 juni.
- 50.** Nordin, A. Organisation av Future Forests deltagande under Almedalsveckan. Visby, 3-10 juli.
- 51.** Nordin, A. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.
- 52.** Nordin, A. Organisation av Future Forests seminariedag på temat "Samarverkan om skog skapar möjligheter i den nya bioekonomin" i samband med Västerbotten på Grand, Grand Hôtel, Stockholm, 30 januari, 2017.
- 53.** Nordström, E.-M. Organisation av workshop inom ramen för Future Forests' tematiska arbetsgrupp "Skogens sociala värden". KSLA, Stockholm, 5 april.
- 54.** Norrfalk, M. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.
- 55.** Roberge, J-M. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week" för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.
- 56.** Roberge, J-M. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.
- 57.** Sandström, C. Organisation av workshop inom ramen för tematisk arbetsgrupp "Forestry, mercury and good ecological status: What to do when the best is not good enough?" Stockholm, 2 februari.
- 58.** Sandström, C. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week" för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.
- 59.** Sandström, C. Organisation av Future Forests deltagande under Almedalsveckan. Visby, 3-10 juli.
- 60.** Sandström, C. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.
- 61.** Stenlid, J. Organisation av seminarium om invasiva skadegörare i skogen vid Future Forests deltagande under Almedalsveckan. Visby, 3-10 juli.
- 62.** Stenlid, J. Organisation av minisexkursionen "Finns det almar i Visby i framtiden? Följ med i almsjukans spår" Future Forests och Skogsstyrelsens arrangemang under Almedalsveckan med 4 minisexkursioner i Botaniska trädgården, Visby, 5-6 juli.
- 63.** Sténs, A. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week" för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.
- 64.** Sténs, A. Organisation av workshop inom ramen för Future Forests' tematiska arbetsgrupp "Skogens sociala värden". KSLA, Stockholm, 5 april.
- 65.** Sandström, C. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.
- 66.** Sonesson, J. Organisation av seminariedagarna "Future Forests Week" för ca 250 deltagare. KSLA, Stockholm, 16-18 februari.
- 67.** Sonesson, J. Organisation av Future Forests exkursion "Future Forests – forskning om skogen i samhället" Exkursion med Hans Majestät Kung Carl XVI Gustaf för ett 40-tal deltagare, Vindeln, 1 september.

Deltagande i möten som expertstöd inom ramen för policyskapande processer

---

1. Bergh, J. Ansvarig för klimatförändringar, skogsbruket och skogens kolbalans i den regionala skogsstrategin i Småland.
  2. Bergh, J. Medverkat vid möte på regeringskansliet och där hållit föredrag om skogens kolbalans och klimatförändringar och hur det påverkar skogsbruket. 13 april.
  3. Bergh, J. Medverkande i KSLAs klimatkommitté.
  4. Boberg, J. Deltagit i jordbruksverkets hearing om regeringsuppdrag att undersöka och övervaka förekomst av skadegörare. 11 april.
  5. Boberg, J. Uppdrag som expertstöd att granska skogsstyrelsens rapport "Effekter av klimatförändringar på skogen och behov av anpassning av skogsbruket" 22 februari.
  6. Forsell, N. Inbjuden presentation "Modelling EU bioenergy use" på workshop organiserad av European Commission Secretariat General. Ispra, Italeien 21-22 april.
  7. Lundmark, T. Programrådet för nationella skogsprogrammet. Möte 4 februari.
  8. Lundmark, T. Nationella sektorsrådet. Möte 18 maj.
  9. Lundmark, T. Programrådet för nationella skogsprogrammet. Möte 15 september.
  10. Lundmark, T. Ministerkonferens. Föredrag "Active forest management and its role in climate change mitigation". Riga, 30 september.
  11. Lundmark, T. Nationella sektorsrådet. Möte 7 december.
  12. Lundmark, T. Programrådet för nationella skogsprogrammet. Möte 8 december.
  13. Nilsson, U. Medverkan i KSLAs skogsskötselkommitté.
  14. Nordin, A. Ledamot i en expertgrupp kopplad till parlamentariska landsbygdskommittén.
  15. Sandström, C. Medverkan i KSLAs skogsskötselkommitté.
  16. Stenlid, J. Ledamot i Centrala skogsskyddskommittén. Möte, Stockholm, 9 november.
-

Handledning av forskarstuderande och studenter inom grundutbildningen

---

1. Bergh, J. Handledare för kandidatarbete: Löf, E. "Are there drafted guide-lines for the preservation of the unique Swedish natural environments in a changing climate?"
2. Bergh, J. Handledare för kandidatarbete: Karlsson, J. "Mounding or disc trenching? -A comparing study of planting spots and terrain impact in different types of terrain".
3. Bergh, J. Handledare för kandidatarbete: Sundman, C. "Hur kan klimatförändringen påverka skogens tillväxt och omloppstid?"
4. Bergh, J. Huvudhandledare för doktorand Johann Trischler: Trischler, J. 2016. "Strategic raw material supply for the particleboard-producing industry in Europe: Problems and challenges". Försvarad den 8 juni. Fakulteten för teknik, Linné universitetet.
5. Bergh, J. Huvudhandledare för doktorand Bengt Nilsson: Nilsson, B. 2016. "Extraction of logging residues for bioenergy – effects of operational methods on fuel quality and biomass losses in the forest". Försvarad den 16 december. Fakulteten för teknik, Linné universitetet.
6. Bergh, J. Huvudhandledare för doktorand Charlotta Håkansson, pågående.
7. Bergh, J. Huvudhandledare för doktorand Carl Svensson, pågående.
8. Bergh, J. Huvudhandledare för doktorand Daniel Nilsson, pågående.
9. Bergh, J. Huvudhandledare för doktorand Nils Fagerberg, pågående.
10. Bergh, J. Biträdande handledare för doktorand Narayanan Subramanian: Subramanian, N. 2016. "Impacts of climate change on forest management and implications for Swedish forestry". Doctoral thesis No. 2016:58, Faculty of Forest Science, SLU.
11. Boberg, J. Biträdande handledare till doktorand Miguel Ángel Redondo. Preliminär avhandlingstitel "Invasion biology of forest Phytophthora spp in Sweden". Pågående.
12. Fahlvik, N. Huvudhandledare för masterstudent: Karlström, J. 2016. "Södras viltfoderhantering vid röjning – Instruktioner och uppföljningsrutiner".
13. Felton, A. Huvudhandledare för doktorand Lisa Petersson. Preliminär avhandlingstitel "The loss of Scots pine production forests in Southern Sweden: An emerging threat to biodiversity and aesthetics". Pågående.
14. Felton, A. Huvudhandledare för doktorand Isak Lodin. Preliminär avhandlingstitel "Evaluation of existing and alternative forest management models in Southern Sweden". Planerad disputation 2020.
15. Gruffman, L. Biträdande handledare för doktorand Fredrik From: From, F. 2016. "Long-term effects of nitrogen (N) additions on Boreal forest". Doctoral thesis No. 2016:89, Faculty of Forest Science, SLU.
16. Lundmark, T. Huvudhandledare för master student Gustav Stål.
17. Nordin, A. Huvudhandledare för doktorand Fredrik From: From, F. 2016. "Long-term effects of nitrogen (N) additions on Boreal forest" Doctoral

thesis No. 2016:89, Faculty of Forest Science, SLU.

18. Nordin, A. Biträdande handledare för doktorand Nadia Maaroufi: Maaroufi, N. 2016. "The effect of simulated anthropogenic nitrogen deposition on the net carbon balance of boreal soils". Doctoral thesis No. 2016: 98, Faculty of Forest Science, SLU.

19. Nordström, E.-M. Huvudhandledare för doktorand Julia Carlsson. "Participatory scenario analysis in forest resource management – exploring methods and governance challenges from a rural landscape perspective". Disputation 2017-02-24.

20. Nordström, E.-M. Biträdande handledare för doktorand Isak Lodin. Preliminär avhandlingstitel "Evaluation of existing and alternative forest management models in Southern Sweden". Planerad disputation 2020.

21. Nordström, E.-M. Handledare för jägmästarstudent Maja Sjöquist. "Skogens sociala värden – Skogsägarens praktiska planering och hänsynstagande vid skötsel av tätortsnära skogar". 30 ECTS. Planerat avlut maj 2017.

22. Nordström, E.-M. Handledare för jägmästarstudent Marcus Lundberg. "Skogsskötsel på Holmen Skogs tätortsnära marker kring Överum i Västerviks kommun". 30 ECTS. Avslutat februari 2016.

23. Roberge, J-M. Huvudhandledare för doktorand Martijn Versluijs. Pågående doktorandprojekt i det stora skogliga restaureringsexperiment som etablerades under FF fas 1.

24. Sténs, A. Huvudhandledare för masterstudent vid inst. f. idé- och samhällsstudier, Umeå universitet.

25. Widmark, C. Huvudhandledare för masterstudent: Riviéra, M. 2016. "Fo-

rest owners attitudes towards conservation policy in Sweden".

26. Widmark, C. Biträdande handledare för doktorand Brian Danley, pågående.

27. Widmark, C. Biträdande handledare för doktorand Jinggong Guo, pågående.

28. Widmark, C. Biträdande handledare för doktorand Mattia Luigi Ratti, pågående.

Kursansvar inom forskar- och grundutbildning

---

1. Holmström, E. Kursansvar på kursen "Sustainable forestry in Southern Sweden", SG0182, 15 hp.

2. Nilsson, U. Examinator på kursen "Sustainable forestry in Southern Sweden", SG0182, 15 hp.

3. Roberge, J-M. Kursansvarig för kursen "Conservation biology", BI1197. 7,5 hp.

4. Sténs, A. Kursansvarig för kursen "Kiruna, Norrland, världen: humanistiska perspektiv på människan och naturresurserna", 7,5 hp. Umeå universitet.

5. Sténs, A. Kursansvarig för metodkurs i historia och idéhistoria, 7,5 hp, Umeå universitet.

6. Widmark, C. Kursansvarig för kursen "Svensk och internationell skogspolitik", 7,5 hp.

7. Widmark, C. Kursansvarig för kursen "Ekonomiska beslutsstöd i företaget", 4 hp.

Övrig undervisning inom ramen för Future Forests

---

1. Boberg, J. Undervisning/exkursion på "Sverigeresan söder", SG0188, 9 hp. SLU.
  2. Fahlvik, N. Undervisning på kursen "Planning in sustainable forest management", SG0187, 15 hp, SLU, Alnarp.
  3. Felton, A. Undervisning på kursen "Sustainable forestry in Southern Sweden", SG0182, 15 hp, SLU, Alnarp.
  4. Felton, A. Undervisning på kursen "Broadleaves: Ecology, nature conservation, silviculture", SH0135, 15 hp, SLU, Alnarp.
  5. Felton, A. Undervisning på kursen "Urban forest biodiversity". SLU, Alnarp.
  6. Lundmark, T. Undervisning och delansvar för innehåll och planering av doktorandkursen "European forest resources and the bio-economy". Wageningen, 28 november – 2 december, SLU.
  7. Nordström, E.-M. Föreläsningar, övningar och litteraturseminarier på grundutbildningskursen "PlanVis som beslutsstöd vid skoglig planering", SG0155, 7,5 hp, SLU, Umeå.
  8. Nordström, E.-M. Föreläsning om deltagande planering på grundutbildningskursen "Skoglig planering och skogsskötsel del 1", jägmästarprogrammet, SLU, Umeå.
  9. Nordström, E.-M. Föreläsningar och övningar om deltagande planering på grundutbildningskursen "Sustainable management of boreal forests", jägmästarprogrammet, SLU, Umeå.
  8. Roberge, J-M. Undervisning på kursen "Conservation biology", BI1197. 7,5 hp, jägmästarprogrammet, SLU, Umeå.
  9. Roberge, J-M. Undervisning på "Sverigeresan Norr" jägmästarprogrammet, SLU.
  10. Roberge, J-M. Undervisning på kursen "Boreal ekologi och skötsel" jägmästarprogrammet, SLU, Umeå.
  11. Sténs, A. Undervisning om på kursen "Ecosystem management", inst f. ekologi, miljö och geovetenskap, Umeå universitet.
  12. Sténs, A. Undervisning på kursen grundutbildningskursen "Sustainable management of boreal forests", jägmästarprogrammet, SLU, Umeå.
  13. Widmark, C. Undervisning på kursen "Human dimensions of fish and wildlife management", MX0120, 15 hp, SLU, Umeå.
  14. Widmark, C. Undervisning på kursen "Fish and wildlife management", MX0123, 15 hp, SLU, Umeå.
-

Future Forests

Personal

Styrelse

Maria Norrfalk
(Ordförande)

Wilhelm Agrell
Lunds Universitet

Marianne Eriksson
LRF Skogsägarna

Martin Holmgren
Stora Enso

Olof Johansson
Sveaskog

Lotta Möller
Skogssällskapet

Ulf Silvander
Svenska Friluftsliv

Håkan Wirtén
WWF

Thomas Nilsson
(adjungerad), Mistra

Programledning

Annika Nordin
SLU, programchef

Camilla Sandström
Umeå universitet, biträdande
programchef

Hjalmar Laudon
SLU

Anna Sténs
SLU

Jean-Michel Roberge
SLU

Martyn Futter
SLU

Johanna Boberg
SLU

Maartje Klapwijk
SLU

Tomas Lundmark
SLU

Erland Mårald
Umeå universitet

Urban Nilsson
SLU

Johan Sonesson
Skogforsk

Annika Mossing
SLU, kommunikatör

Linda Gruffman
SLU, programsekreterare

Kansli

Annika Nordin
SLU, programchef

Camilla Sandström
Umeå universitet, bitr. programchef

Annika Mossing
SLU, kommunikatör

Linda Gruffman
SLU, programsekreterare

Jan-Peter Nordmark
SLU, ekonom

Forskare finansierade av Future Forests 2016

Karin Beland Lindahl
Luleå tekniska universitet

Johanna Boberg
SLU

Karin Eklöf
SLU

Adam Felton
SLU

Martyn Futter
SLU

Johanna Johansson
Södertörns högskola

Carina Keskitalo
Umeå universitet

Maartje Klapwijk
SLU

Stig Larsson
SLU

Rolf Lidskog
Örebro universitet

Tomas Lämås
SLU

Erik Löfmarck
Örebro universitet

Erland Mårald
Umeå universitet

Annika Nordin
SLU

Eva-Maria Nordström
SLU

Thomas Ranius
SLU

Lucy Rist
SLU

Jean-Michel Roberge
SLU

Camilla Sandström
Umeå universitet

Johan Sonesson
Skogforsk

Ryan Sponseller
Umeå universitet

Anna Sténs
Umeå universitet

Future Forests Årsrapport 2016

Redaktör Annika Mossing

Grafisk form Malva Furst /Spektra Design

Omslagsfoto iStock/Getty Images

Kontakt Annika Nordin, programchef,
090-786 82 29, 076-764 59 18,
annika.nordin@slu.se / Annika Mossing,
kommunikatör, 090-786 82 21, 072-710
39 44, annika.mossing@slu.se

Postadress Future Forests, SLU,
Skogsmarksgränd, 90183 Umeå

Future Forests Årsrapport 2016,
ISBN: 978-91-576-9477-5 (tryck), 978-
91-576-9478-2 (pdf).

Vid citering uppge:

Mossing, A. (red). (2017). Future Forests
Årsrapport 2016. Sveriges
lantbruksuniversitet, Umeå, 72 sidor.

Rapporten kan laddas ned från
www.slu.se/futureforests

Ansvarig utgivare

Annika Nordin, programchef
Future Forests
Mars 2017, SLU, Future Forests

Future Forests

Future Forests är ett Mistra-program. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) är programvärd. Programmet är en gemensam satsning av SLU, Umeå universitet och Skogforsk.

Forskningsprogrammet finansieras av Mistra, Svenskt skogsbruk: Sveaskog AB, Holmen Skog AB, SCA Skog AB, Bergvik Skog AB, Skogssällskapet och LRF Skogsägarna, SLU, Umeå universitet, Skogforsk.
